

DİN KÜLTÜRÜ DEFTERİ - 8

LGS'ye Hazırlık Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Ders

Defteri

- Ω Ders Slaytlarına Uyumlu
- Ω LGS'ye Hazırlık
- Ω Özgün Anlatım
- Ω Tamamı Özet

Mustafa TELLİ

Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Öğretmeni

ÖNSÖZ

Sevgili Öğrenciler!

Elinizdeki bu defter LGS'ye yönelik 8. Sınıf Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi dersinin konularını özetler mahiyettedir. Bu içerik yılların birikimi ve pek çok kaynaklardan faydalanarak hazırlanmıştır.

LGS sınavı Din Kültürü soruları her ne kadar yoruma dayalı paragraf sorularından oluşsa da bu dersin kavramları bilinmeden paragraflar üzerinde yorum yapılması mümkün değildir. Bundan dolayı Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi dersinin kavramlarının iyice pekişmesi zorunludur.

Elinizdeki bu eser Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi dersinin konuları ve kavramları günlük hayatla ilişkilendirilerek konunun ve kavramlarının akılda kalıcılığı sağlanmaya çalışılmıştır.

Bu amaçla hazırlanan eserin, siz sevgili öğrencilerimizin daha iyi bir inanç ve daha iyi bir gelecek inşa etmesine katkıda bulunacağına inancımız tamdır.

“Bilginin efendisi olmak için çalışmanın uşağı olmak şarttır” (Balzac) düsturuyla LGS maratonunda ve tüm çalışma hayatınızda başarılar dilerim.

Mustafa TELLİ

Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Öğretmeni

İÇİNDEKİLER

<u>Konu</u>	<u>Sayfa</u>
Önsöz	1
1. ÜNİTE: KADER İNANCI	
1.1. KADER ve KAZA İNANCI	4
1.2. İNSANIN İRADESİ VE KADER	11
1.3. KADERLE İLGİLİ KAVRAMLAR	14
1.4. BİR PEYGAMBER TANIYORUM: HZ. MUSA (AS)	19
1.5. BİR AYET TANIYORUM: AYET EL- KÜRSİ ve ANLAMI	23
2. ÜNİTE: ZEKÂT VE SADAKA	
2.1. İSLAMIN PAYLAŞMA VE YARDIMLAŞMAYA VERDİĞİ ÖNEM	26
2.2. ZEKÂT VE SADAKA İBADETİ	27
2.3. ZEKÂT VE SADAKANIN BİREYSEL VE TOPLUMSAL FAYDALARI	34
2.4. BİR PEYGAMBER TANIYORUM: HZ. ŞUAYB (AS)	35
2.5. BİR SURE TANIYORUM: MAÛN SURESİ VE ANLAMI	36
3. ÜNİTE: DİN VE HAYAT	
3.1. DİN, BİREY VE TOPLUM	38
3.2. DİNİN TEMEL GAYESİ	41
3.3. BİR PEYGAMBER TANIYORUM: HZ. YUSUF (AS)	45
3.4. BİR SURE TANIYORUM: ASR SURESİ VE ANLAMI	48
4. ÜNİTE: HZ. MUHAMMED'İN ÖRNEKLİĞİ	
4.1. HZ. MUHAMMED'İN (SAV) DOĞRULUĞU VE GÜVENİLİR KİŞİLİĞİ	49
4.2. HZ. MUHAMMED'İN (SAV) MERHAMETLİ VE AFFEDİCİ OLUŞU	51
4.3. HZ. MUHAMMED'İN (SAV) İSTİŞAREYE ÖNEM VERMESİ	53
4.4. HZ. MUHAMMED'İN (SAV) DAVASINDAKİ CESARET VE KARARLILIĞI	55

4.5. HZ. MUHAMMED'İN (SAV) HAKKI GÖZETMEDEKİ HASSASİYETİ	57
4.6. HZ. MUHAMMED (sav) İNSANLARA DEĞER VERİRDİ	60
4.7. BİR SURE TANIYORUM: KUREYŞ SURESİ VE ANLAMI	63
5. ÜNİTE: KUR'AN-I KERİM VE ÖZELLİKLERİ	
5.1. İSLAM DİNİNİN TEMEL KAYNAKLARI	64
5.2. KUR'AN-I KERİM'İN ANA KONULARI	71
5.3. KUR'AN-I KERİM'İN TEMEL ÖZELLİKLERİ	83
5.4. BİR PEYGAMBER TANIYORUM: HZ. NUH (AS)	84

1. ÜNİTE: KADER İNANCI

1.1. KADER VE KAZA İNANCI

Allah Her Şeyi Bir Ölçüye Göre Yaratmıştır

Allah Kur'an'da evreni bir sistemle ve plan dâhilinde yarattığını ifade etmektedir. "Biz, her şeyi bir ölçüye (düzene, kadere, plana) göre yarattık." (Kamer suresi 49. ayet)

Ölçü Nedir?

Ölçü bir şeyin düzenli olması demektir. İçinde yaşadığımız kâinat bir ölçüyle yaratılmıştır. Bilim insanlarının evrenle alakalı ortaya koydukları formüller bunun biricik ispatıdır. Eğer ölçü olmasaydı Allah'ın koyduğu yasalar formüllerle izah edilemezdi. Örneğin; Kütle ve enerjinin birbirine dönüşebileceğinin kanunu olan $E = mc^2$ gibi

Tesadüf Nedir?

Türk Dil Kurumuna (TDK) göre ihtimallere bağlı, kesin olmayan, değişebilen ve rastlantı anlamlarına gelmektedir. Bir şeyin kendiliğinden olması demektir. Ölçünün zıt anlamlısıdır. Evrende düzensizlik yani tesadüf yoktur.

"Gökleri yedi kat yaratan O'dur. Rahman'ın yaratmasında bir düzensizlik göremezsin. Gözünü çevir de bir bak, bir bozukluk görüyor musun?" (Mülk suresi 3. ayet)

Ölçü ile kader, düzen, sistem, denge, kanun, plan ve ahenk aynı anlamdadır. Allah her şeyi bir ölçüye göre yaratmıştır.

Allah her şeyi bir düzene göre yaratmıştır.

Allah her şeyi bir sisteme göre yaratmıştır.

Allah her şeyi bir dengeye göre yaratmıştır.

Allah her şeyi bir kanuna göre yaratmıştır.

Allah her şeyi bir plana göre yaratmıştır.

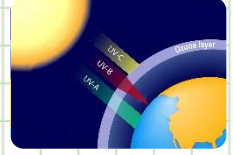

Allah her şeyi bir ahenge göre yaratmıştır.

Allah her şeyi bir kadere göre yaratmıştır.

Evrendeki Düzene Örnekler:

Ω Güneşten gelen zararlı (Uv) ışınlarının atmosferdeki ozon (O_3) tabakası ile önlenmesi.

Ω İnsan ve hayvanların yaşamak için (O) oksijene,

bitkilerin yaşamak için (CO_2) karbondioksite ihtiyaçları vardır.

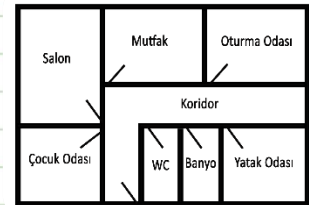
Görüldüğü gibi bitkilerin ve insanların birbirlerine muhtaç yaratılması evrendeki bir ölçünün ifadesidir. Bundan dolayı ağaçlarımıza zarar vermeden dengeyi korumalıyız.

Ω “Güneş ve ay bir hesaba göre (hareket etmekte)dir. Yıldızlar ve ağaçlar (Allah’a) secde ederler. Göğü Allah yükseltti ve dengeyi o koydu. Sakın dengeyi bozmayın.” (Rahman suresi, 5-8. ayetler)

Ω “Denizde büyük dağlar gibi akıp giden gemiler de O'nun varlığının delillerindendir.” (Şura suresi 32. ayet)

Bir mimar ev planı yaparken nasıl ki kendi isteklerine göre evin planını yapıyorsa yani evin kaderini belirliyorsa Allah da tıpkı bir mimar gibi bu evrenin kaderini daha evren yaratılmadan kendi isteklerine göre planlamıştır. Yani evrenin kaderini belirlemiştir. Bir evin yapılmadan önceki kaderi işte bu plandır. →

Kader ve Kaza

İmanın 6 şartı vardır. Bunlar:

*Allah'a iman

*Kitaplara iman

*Meleklerle iman

*Ahirete iman

*Peygamberlere iman

*Kader ve Kazaya iman

Kader, sözlükte ölçmek, tayin etmek, gücü yetmek ve kudret anlam-
larına gelir.

Kader: Allah'ın evreni yaratmadan, her şeyi
önceden planlaması ve bilmesine kader denir. Görül-
düğü gibi kaderin tanımında iki önemli kelime vardır.

1. Planlamak 2. Bilmek. Planlamak ve bilmek birbirinden farklıdır. Kaderin yan-
lış anlaşılmasının sebebi bu iki kavramın yerlerinin karıştırılmasındandır.

Not: Kader Allah'ın irade (Dilediğini istemesi), Kudret (Her şeye gücü-
nün yetmesi) ve ilim (Her şeyi bilmesi) sıfatıyla olmaktadır. Çünkü Allah irade
sıfatıyla evrenin tamamını planlar ve ilim sıfatıyla da eylemlerimizi bilir. Bun-
ların tamamını yapmaya da kesinlikle gücü yeter.

Not: Cümle içinde kullandığımız -ecek -acak ekleri kaderi belirtir.
Çünkü henüz gerçekleşmemiştir. Örneğin;

Yarın deneme sınavına gireceğim.

Kaza Nedir? Sözlükte hükmetmek, emretmek, ifa etmek, ödemek, kaza
etmek, ölçüp biçip yapmak, ihtiyacını gidermek, ölmek ve mahkeme etmek de-
mektir.

Kaza: Allah'ın önceden planladığı ve bildiği kaderin zamanı gelince ger-
çekleşmesine kaza denir. Kısaca kaderin gerçekleşmesine denir. Şuan evrende
meydana gelen her şey kaderin gerçekleşmesidir yani kazadır.

Not: Kaza Allah'ın Tekvin (Allah'ın yaratması) sıfatıyla meydana gel-
mektedir.

Not: -dı-di-du-dü-tı-ti-tu-tü-miş-miş-muş-müş-yor ekleri kazayı
belirtir. Çünkü gerçekleşmiştir. Örneğin;

Dün deneme sınavına girdim.

Dün kitap ve defter almış.

Kütüphanede kitap okuyorum.

Sünnetullah (Evrensel Yasalar)

Allah, evrende koyduğu yasaları Kur'an'da "Sünnetullah" olarak ifade etmiştir. Evrensel Yasalar 3'e ayrılır.

Fiziksel Yasalar, Biyolojik Yasalar, Toplumsal Yasalar

A- Fiziksel Yasalar

Madde ve enerjinin oluşumu, değişimi, yapısı, hareketi ve maddeler arası ilişkiler ile ilgili Allah'ın olmasını istediği prensiplerdir. Yani Allah'ın cansız maddeler üzerinde koyduğu kurallardır, kanunlardır, ölçülerdir, sistemlerdir.

Fiziksel Yasaların Özellikleri

- Ω Allah'ın istemesinin (iradesinin, planlarının) sonucudur.
- Ω Bilim insanları Allah'ın istediği bu sistemi keşfetmeye çalışır.
- Ω Cansız maddelerle yani madde ve enerjiyle ilgilidir.
- Ω Allah'ın sistemi deney ve gözlem yapılarak anlaşılır.
- Ω Allah'ın sistemi her yerde aynı sonucu verir. (evrenseldir)

Fiziksel Yasalara Örnekler

- Ω Dünya'nın kendi ekseninde ve Güneş'in etrafında dönmesi,
- Ω Dünya'nın yer çekimi kanunu, kütle çekim kanunu,
- Ω Yüksek basınçtan alçak basınca doğru akan rüzgârlar,
- Ω Yoğunluk, basınç, kütle ve öz kütle,
- Ω Elektrik yasaları,
- Ω Potansiyel enerji, kinetik enerji ve enerjinin korunumu,
- Ω Termodinamik kanunu, Entropi yasası,
- Ω Suyun kaldırma kuvveti (Arşimet prensibi),
- Ω 100 °C de kaynaması,
- Ω Miknatıslanma vs.

Fiziksel Yasalarla İlgili Ayetler

“Güneş ve Ay bir hesaba göre hareket etmektedir.” (Rahman suresi, 5. ayet)

“Geceyi ve gündüzü, Güneşi ve Ayı yaratan odur. Her biri bir yörünge hareket etmektedir.” (Enbiya suresi, 33. ayet)

Fiziksel Yasalarla İlgilenen Bilim Dalları

Fizik, Kimya, Coğrafya, Astronomi vb.

B- Biyolojik Yasalar

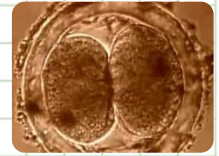
Canlıların oluşumu, yapısı, beslenmesi, korunması, gelişmesi ve üremesiyle ilgili Allah'ın olmasını istediği prensiplerdir. Yani Allah'ın canlı maddeler üzerinde koyduğu kurallardır, kanunlardır, ölçülerdir, sistemlerdir.

Biyolojik Yasaların Özellikleri

- Ω Allah'ın istemesinin (iradesinin, planlarının) sonucudur.
- Ω Bilim insanları Allah'ın istediği bu sistemi keşfetmeye çalışır.
- Ω Canlı varlıklar olan insan, hayvan ve bitkilerin biyolojik özellikleriyle ilgilidir.
- Ω Allah'ın sistemi deney ve gözlem yapılarak anlaşılır.
- Ω Allah'ın sistemi her yerde aynı sonucu verir. (evrenseldir)

Biyolojik Yasalara Örnekler

- Ω Hücrenin oluşumu, bölünmesi, beslenmesi,
- Ω İnsanın embriyodan yaratılışı,
- Ω Bebeğin anne karnındaki oluşum evreleri,
- Ω Sindirim sistemi, boşaltım sistemi,
- Ω Denizde yaşayan balıkların solungaçlarla nefes almaları,
- Ω İnsanların akciğerlerden nefes almaları,
- Ω Çölde yaşayan develerin su ihtiyacı için hörgüçlere sahip olması,

Ω Etle beslenen hayvanların keskin dişli olması,

Ω İnsanın hiç yorulmayan ve sürekli çalışan bir kalbe sahip olması,

Ω Bazı hayvanların kış uykusuna yatmaları vb.

Biyolojik Yasalarla İlgili Ayetler

“(Ey insanlar!) Biz sizi basit bir sudan yaratmadık mı? İşte o suyu, belli bir süreye kadar sağlam bir yere yerleştirdik, sonra da ona ölçülü bir biçim verdik...” (Mürselat suresi, 20-23. ayetler)

“Yeryüzüne bakmazlar mı? Orada her güzel çiftten nice güzel bitkiler yetiştirdik.” (Şuara suresi, 7. ayet)

Biyolojik Yasalarla İlgilenen Bilim Dalları

Zooji, Anatomi, Botanik, Biyoloji, Tıp, Genetik Mühendisliği vb.

C- Toplumsal Yasalar

Toplumsal olaylar arasında var olan sebep-sonuç ilişkisini gösteren yasalardır. Bu yasa insanların psikolojik eğilimleriyle ilgilidir. Allah Kur'an'da toplumsal yasalarla ilgili bir konuyu anlatırken “Sünnetullah”ının değişmediğini ifade etmiştir. “...Sen Allah'ın yasında (Sünnetullah'ta) hiçbir değişiklik bulamazsın...” (Fatır suresi 43. ayet)

Toplumsal Yasaların Özellikleri

Ω Allah'ın insanlarda yarattığı duygusal yönelimlerdir.

Ω Ahlak ve vicdanın özünü oluşturur.

Ω Sebep ve sonuç ilişkisine dayanır.

Ω Deney yapılamaz ama gözlem yapılabilir.

Ω Her toplumda aynı sonucu vermez.

Ω Kesin ve evrensel değildir. İstisnaları vardır.

Toplumsal Yasalara Örnekler

- Ω Annenin evladına şefkat duyması,
- Ω Adaletin olduğu toplumlarda huzurun artması,
- Ω Gelir dağılımının adil olduğu toplumlarda yoksulluğun azalması,
- Ω Baskı, savaş, işkence ve kuraklık sonucu insanların göç etmeleri, (Hicret olayı ve Kavimler göçü gibi)

- Ω Hırsızlık olan yerde güven ortamının azalması,
- Ω Zulme uğramış mazlumlara yardım edilmesi,
- Ω Hüzünlü müzik dinlediğimizde hüzünlenilmesi gibi vb.

Toplumsal Yasalarla İlgili Ayetler

“Onlar yeryüzünde gezip kendilerinden öncekilerin sonunun nasıl olduğuna bakmazlar mı?” (Fatır suresi 44. ayet)

“(Öyle) Bir fitneden sakının ki aranızdan yalnız haksızlık edenlere erişmekle kalmaz (hepinize erişir)...” (Enfal suresi 25. ayet)

Toplumsal Yasalara Uymanın Faydaları

- Ω İnsanların geçmiş milletlerden ibret almalarını sağlar,
- Ω Tarih bilincini geliştirir,
- Ω Bireyleri ve toplumları ahlaki davranmaya sevk eder,
- Ω Toplumlara bir arada yaşamalarını sağlar,
- Ω İnsanların iletişim becerisini artırır ve empati duygularını geliştirir,
- Ω Problemlere karşı önlem alınmasını sağlar,
- Ω Bunun sonucunda insanlar huzurlu olmaya başlarlar,
- Ω Birey ve toplum bu yasayla kendini gerçekleştirir.

Toplumsal Yasalarla İlgilenen Bilim Dalları

Antropoloji, Siyasal Bilimler, Kamu Yönetimi, İktisat, Tarih, Sosyoloji, Psikoloji vb.

1.2. İNSANIN İRADESİ VE KADER

Akıl Nedir?

Sözlükte; menetmek, engellemek, alıkoymak, bağlamak, sığınmak ve tutmak anlamlarına gelmektedir. Terim olarak; iyiyi kötüden ayırt etme kabiliyetine denir.

Kur'an'da akıl kavramı 49 yerde geçer. Allah, insanların aklını kullanmalarını ister. “Dünya hayatı yalnızca bir oyun ve eğlenceden başka bir şey değildir. Korkup-sakinmakta olanlar için ahiret yurdu gerçekten daha hayırlıdır. Yine de akıl erdirmeyecek misiniz?” (En'am suresi 32. ayet)

İrade nedir?

Sözlükte istemek, seçmek, yönelmek, tercih etmek, karar vermek, arzu, dilek, emir, sevk ve güç anlamlarına gelmektedir. Terim olarak; iyi ile kötü arasında bir tercihte bulunma, karar verebilme, isteme yeteneğine denir.

Akıl ile İrade Arasındaki Fark

Akıl: İyi ile kötüyü birbirinden ayırmak demektir.

İrade: İyi ile kötü arasında bir tercihte bulunmak demektir.

İnsan için önce akıl gerekir. Sonra aklımızla bir ilme sahip oluruz ve iyi ile kötüyü fark ederiz. Daha sonra ise bu bilgilerimize göre bir tercih (irade) yaparız. Yani önce aklımızla ayırırız sonra ayırdıklarımız arasından birisini seçeriz.

Kur'an'da irade kavramı 138 yerde geçer. İrade 2'ye ayrılır. Külli İrade ve Cüz-i İrade.

Külli İrade Nedir?

Allah'ın sınırsız dileme ve isteme gücüne denir. Allah'ın Subuti sıfatlarından biridir.

Allah'ın Subuti Sıfatları:

- 1- Hayat: Allah'ın diri olması
- 2- İlim: Allah'ın her şeyi bilmesi
- 3- Semi: Allah'ın her şeyi işitmesi
- 4- Basar: Allah'ın her şeyi görmesi
- 5- Kudret: Allah'ın her şeye gücünün yetmesi
- 6- İrade: Allah'ın sınırsız istemesi (külli irade)
- 7- Kelam: Allah'ın söz sahibi olması
- 8- Tekvin: Allah'ın her şeyi yaratması

Külli İradenin Kaderle Bağlantısı Nedir?

Kader tanımında gördüğümüz gibi Allah, planını Külli İradesiyle yapar. Evrendeki yasalar külli irade ile planlanmıştır. Yani fiziksel, biyolojik ve toplumsal yasaları planlayan ve isteyen Allah'tır.

Cüz-i İrade Nedir?

İnsana ait sınırlı dileme, isteme ve tercih etme gücüne denir. “Ey Peygamber! De ki: Rabbinizden hak ve hidayet gelmiştir. Öyle ise dileyen iman etsin, dileyen de inkâr etsin!...” (Kehf suresi 29. ayet)

Cüz-i iradeye Allah müdahale etmez. Bunun için insanlar iradelerinde (yaptıkları tercihlerinde) özgürdür.

Cüz-i İradenin Kaderle Bağlantısı Nedir?

Kader tanımında gördüğümüz gibi Allah'ın bildikleri bunlardır. Yani insanlar iyi ya da kötüyü kendileri özgürce seçerken Allah sadece bilmektedir.

Özgürlük Nedir?

TDK'ya göre kişinin her türlü dış etkiden bağımsız olarak insanın kendi iradesine kendi düşüncesine dayanarak karar vermesi durumuna denir. Hürriyetle aynı anlamdadır. Yani cüz-i iradedir. Dinin insanın özgürlüğüne dokunmaz. Çünkü: “Dinde zorlama yoktur.” (Bakara suresi 256. ayet)

Sorumluluk Nedir?

TDK'ya göre kişinin kendi davranışlarını veya kendi yetki alanına giren herhangi bir olayın sonuçlarını üstlenmesi demektir. Mesuliyetle aynı anlama gelmektedir. “Gerçekten insan için kendi çalışmasının karşılığında başka bir şey yoktur.” (Necm suresi 39. ayet)

Sorumlu olmanın iki temel ögesi vardır. Bunlar:

- 1- Akıl (iyi ile kötüyü ayırabilme yeteneği)
- 2- İrade (iyi ile kötüyü isteme yeteneği)

Peygamberimiz şöyle buyurur: “Akı olmayanın dini de yoktur.” Bundan dolayı deliler ve çocuklar akıl ve irade yetenekleri tam gelişmediği için sorumlu değildir.

Sorumlu Olmadığımız Durumlar Nelerdir?

Kader tanımındaki Allah'ın planladıkları şeylerden sorumlu değiliz. Cinsiyetimiz, Ten rengimiz, Atomların oluşumu, Anne babamız, Göz rengi, Hücrelerin bölünmesi, Evrendeki fiziksel, biyolojik ve toplumsal yasalar, Allah'ın külli iradesi vs.

Sorumlu Olduğumuz Durumlar Nelerdir?

Kader tanımındaki Allah'ın bildikleri şeylerden sorumluyuz. Sevap işlemek, Günah işlemek, Ders çalışmak, İbadet etmek, Tedavi olmak, İnsanların cüz-i iradeleri vs.

1.3. KADERLE İLGİLİ KAVRAMLAR

Ecel Nedir?

TDK'ya göre hayatın sonu, ölüm demektir. Yani ömrün bittiği zamana ecel denir. Ölüm bir yok oluş değildir. Ahirete geçmek için kullanılan bir kapıdır. “Her canlı, ölümü tadacaktır. Sonunda bize döndürüleceksiniz.” (Ankebüt suresi 57. ayet) buyrulur.

Ecel Allah'ın elindedir. Canlıların biyolojik yasalarla ölmelerini planlayan Allah'tır. Yani ölümü takdir eden Allah'tır. Nasıl ki bize hayat veren Allah ise bizim ölümümüz de onun emri ve planıyladır.

“O ki, hanginizin daha güzel davranacağını sınamak için ölümü ve hayatı yaratmıştır. O, mutlak galiptir, çok bağışlayıcıdır.” (Mülk suresi 2. ayet)

Ömür Nedir?

Her canlının doğumundan ölümüne kadar geçen sınırlı yaşam süresine **ömür** denir. Ömrümüzü **bizler kendi elimizle uzatır ya da kısaltırız**.

1- Hastalanınca ilaç kullanan veya düzenli spor yapan ve dengeli beslenen insanların ömürleri uzar. Bunları yapmayanların ömürleri kısa olur. Yani biyolojik yasalara uymayı tercih edenlerin ömrü uzamaktadır.

2- Depreme dayanıklı ev yapanların ömrü uzun olur. Yani fiziksel yasalara uymayı tercih edenlerin ömrü uzamaktadır.

3- Stressiz hayat yaşayanların ömrü uzun olur. Yani toplumsal yasalara uymayı tercih edenlerin ömrü uzamaktadır.

Bunları yapmamız ebediyen ölmeyeceğimiz anlamına gelmez. Ama ölümü geciktirmiş oluruz.

Her türlü tedbiri aldığı halde hala ölmüşse mesela tüm kurallara uyduğu halde sırf karşı tarafın hatalı sollaması yüzünden trafik

kazasında vefat etmişse bu, içinde yaşadığımız dünyanın ölüme programlandığını göstermektedir. Bunu kabullenmek zorundayız çünkü “ölmeseydi peygamberler ölmezdi” tabiri çok yerindedir.

Emek Nedir?

TDK'ya göre bir işin yapılması için harcanan beden ve kafa gücüne denir. Nasıl ki bir çiftçinin tarlaya tohum ekmesi beden gücü gerektiren bir emekse, bir öğrencinin de derslerine çalışması kafa gücü gerektiren bir emektir.

“Gerçekten insan için kendi çalışmasının karşılığında başka bir şey yoktur.” (Necm suresi 39. ayet) Herhangi bir şeye çalışmak ya da tembellik etmek **bizim tercihimizdedir.**

Peygamberlerin Meslekleri

Tüm peygamberler sadece peygamberlik yapmamış yeryüzünü mamur ederek meslekleriyle de insanlara hizmet etmişlerdir.

*Hz. Âdem (As): Ziraatçısıdır.

*Hz. Şit (As): Dokumacıdır.

*Hz. İdris (As): Terzidir.

*Hz. Nuh (As): Marangozdur.

*Hz. Hud (As): Tüccardır.

*Hz. Salih (As): Çobandır.

*Hz. İbrahim (As): Mimardır.

*Hz. Lut (As): Tarihçidir.

*Hz. İsmail (As): Kara ve deniz avcısıdır. Yetmiş dil bilirdi. Tercümandır.

*Hz. İshak (As): Çobandır.

*Hz. Yakub (As): Çobandır.

*Hz. Yusuf (As): Saati ilk icat edendir. Vezir ve başdanışmandır.

*Hz. Eyüp (As): Ziraatçısıdır.

*Hz. Şuayb (As): Ziraatçısıdır.

*Hz. Musa (As): Çobandır.

*Hz. Harun (As): Vezirdir.

*Hz. Davud (As): Demiri işleyen, zırh yapan ve düzenli ordular kuran kumandandır.

*Hz. Süleyman (As): Emir, hükümdardır. Bakır madenini ilk defa işleyen O'dur.

*Hz. Zülkifl (As): Fırıncıdır.

*Hz. İlyas (As): Dokumacıdır.

*Hz. Yunus (As): Balıkçıdır.

*Hz. Üzeyr (As): Bahçivandır.

*Hz. Lokman (As): Doktor ve eczacıdır.

*Hz. Zekeriya (As): Marangozdur.

*Hz. İsa (As): Avcı ve doktordur.

*Hz. Muhammed (Sav): Çoban, tüccar, öğretmen, devlet lideri ve kumandandır.

Rızık Nedir?

TDK'ya göre Allah tarafından sağlanan her türlü nimete rızık denir. Allah mahlûkatı er-Rezzak ismiyle rızıklandırır. Örneğin öğrencinin diploma alması bir rızıktır. Çiftçinin elde ettiği buğdayı bir rızıktır. Sofrada yediğimiz yemek de bir rızıktır.

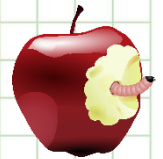
“Şüphesiz ki rızık veren mutlak kudret ve kuvvet sahibi olan ancak Allah'tır.” (Zariyat suresi 58. ayet)

Rızıkta Hassas Denge

1* Her canlının rızıkını veren sadece Allah'tır. Canlılar ne kadar aciz ise rızık o kadar kolay, canlılar ne kadar güçlüyse rızık o kadar zor elde edilir.

Örneğin elma kurdu çok acizdir ama etrafı yiyecek doludur. Vahşi kurt çok güçlüdür ama etrafı yiyecek

dolu değildir. Yiyecek için avının peşinde çok koşmak zorundadır.

2* Allah çok çalışanlara çok rızık verir, az çalışanlara az rızık verir.

3* Rızığımız yasalarla gerçekleşir. Örneğin, fiziksel (yağmur vb) ve biyolojik (hücre bölünmesi vb.) yasalar olmasaydı buğdaylar yetişmezdi. Ya da biyolojik yasalar olmasaydı besinler midemizde parçalanamaz ve beslenmemiz sağlanamazdı. Bizler Allah'ın koyduğu yasalar sayesinde rızık elde edebiliyoruz.

Tevekkül Nedir?

Sözlükte güvenmek, dayanmak, vekil tutmak ve sığınmak demektir.

Allah'ın yasalarına (fiziksel, biyolojik ve toplumsal yasalarına) uygun hareket ederek gerekeni yapıp sonucu Allah'tan bek-

leyerek Allah'a güvenmeye **tevekkül** denir. "Önce tedbir, sonra tevekkül" esastır.

Tevekkül kendine ya da insanlara değil sadece Allah'a güvenmektir. Rabbimiz:

"...inananlar yalnız Allah'a dayanıp güvensinler." (İbrahim suresi 11. ayet)

"...Eğer müminler iseniz ancak Allah'a güvenin." (Maide suresi 23. ayet) buyurur.

Fiziksel yasalara uygun tevekkül: Depreme dayanıklı bina yaptıktan veya arabanın yıllık sanayi bakımlarını yaptırdıktan sonra kaza ve belalara karşı Allah'a güvenmektir.

Biyolojik yasalara uygun tevekkül: Düzenli spor yapıp, dengeli beslenip ya da hastalandığımızda düzenli olarak doktorun verdiği ilaçları kullandıktan sonra hastalıklara karşı Allah'a güvenmektir.

Toplumsal yasalara uygun tevekkül: Stressiz bir hayat yaşayıp, bol kitap okuyup veya ahlaki olarak kendimizi geliştirdikten sonra strese karşı Allah'a güvenmektir.

Tevekkül, Tembellik ve Kibir Arasındaki Fark Nedir?

Ω Tevekkül, çalıştıktan sonra Allah'a güvenmektir.

Ω Tembellik, çalışmadan Allah'a güvenmektir.

Ω Kibir, çalıştıktan sonra sadece kendine güvenmektir.

Peygamberimiz: "Önce deveni bağla sonra tevekkül et" demiştir. Derslerine düzenli bir şekilde çalışan öğrencinin sınavdan önce Allah'a güvenmesi tevekkül iken derslerine çalışmayan öğrencinin sınavdan önce Allah'a güvenmesi tembelliktir. Derse çalışıp sadece kendine güvenmek ise kibirdir.

Tevekkül Nasıl Yapılır?

1- Önce Plan yaparız. 2- Plana göre çalışırız. 3- Çalıştıktan sonra sadece Allah'a güveniriz. 4- Sonucu Allah'a bırakırız.

Başarı ve Başarısızlık Nedir?

Bir emek, gayret sonucu varılmak istenen hedefe ulaşmaya başarı denir. Hedefe ulaşamamak ise başarısızlıktır.

Tevekkül edip çalıştıktan sonra başarı ya da başarısızlık bizim elimizde değildir. Bu Allah'ın elindedir. Bir Müslüman çalışmayı kendine başarıyı Allah'a mal eder. Yani çalışmak bizden tefvik (başarı) Allah'tandır.

Hayatta başarılı olmanın tek yolu planlı çalışmaktır. Hiçbir başarı tesadüf değildir.

Çalıştığımız halde başarılı olamıyorsak bunun sebebini kadere mal etmemeliyiz. "Kaderim böyleymiş" diyerek pes etmek yanlıştır. Başarısızlığımızın sebebi; ya yetenekli olduğumuz alana yönelmediğimizdendir ya da Allah'ın yasalalarını terk edip tevekküle sınımsız sarılmadığımızdandır. "Gerçekten insan için kendi çalışmasının karşılığında başka bir şey yoktur." (Necm suresi 39. ayet) Öyleyse başarılı olmak istiyorsak yetenekli olduğumuz alanlara planlı bir şekilde çok çalışmalıyız.

Sağlık ve Hastalık Nedir?

Sağlık, insan vücudundaki organların temel işlevlerini yerine getirebilmesidir. Hastalık ise insanın sağlığının bozulmasıdır.

Kader tanımındaki Allah'ın iradesiyle gerçekleşen ve bizim elimizde olmayan hastalıklar vardır (Genetik hastalıklar gibi). Kısmi olarak insanın iradesiyle gerçekleşen hastalıklar da vardır (Soğuk algınlığı gibi).

Allah'ın iradesiyle oluşan genetik hastalıkların tedavisi için elimizden gelen gayreti göstermemiz gerekir. Kaderimde bu da varmış deyip

tedavi yollarını terk etmemeliyiz. Nitekim kanser hastası olup gerekli tedaviyi aldıktan sonra azmini yitirmeden kanseri yenen çok kişi vardır. Ayrıca tedbir-sizliğimizden kaynaklanan hastalıklara karşı da önlemlerimizi alıp sağlığımızın peşinden koşmalıyız. Sağlıklı beslenmeye de dikkat etmeliyiz. Çünkü her şey sağ-lığımız varken kıymetlidir. Sağlık bir insanın en büyük zenginliğidir. Kanuni Sul-tan Süleyman:

“Halk içinde muteber bir nesne yok devlet gibi,
Olmaya devlet, cihanda bir nefes sıhhat gibi” der.

Anlamı: Halkın gözünde devlet (iktidar) gibi değerli bir şey yok. Halbuki şu dünyada bir nefes sıhhat gibi devlet (güç) olamaz.

KADER DEFTERİ	
ALLAH'IN PLANLARI	ALLAH'IN BİLDİKLERİ
Fiziksel, Biyolojik, Toplumsal Yasalar (Sünnetullah)	İnsanların özgürlükleri, iyi veya kötü amelleri
Sorumlu değiliz	Sorumluyuz
Ecel	Ömür
Rızık	Emek
Sonuç (Başarı-Başarısızlık)	Tevekkül
İrade ve Kudret sıfatı	İlim sıfatı
Küllî İrade	Cüz-i İrade

1.4. BİR PEYGAMBER TANIYORUM: HZ. MUSA (AS)

Ω 4 kutsal kitap verilen peygamberlerden biridir. Kendisine Tevrat verilmiştir. **Not:** 4 kutsal kitap ve peygamberleri: *Tevrat: Hz.

Musa (as) *Zebur: Hz. Davud (as) *İncil: Hz. İsa (as) *Kur'an: Hz. Muhammed (sav)

- Ω Hz. Musa Ulul Azam peygamberlerin (Hz. Nuh, Hz. İbrahim, Hz. Musa, Hz. İsa ve Hz. Muhammed sav) üçüncüsüdür.
- Ω Allah ile konuştuğu için "Kelimetullah" adıyla anılmıştır.
- Ω Yahudilere (İsrailoğullarına) peygamber olarak gönderilmiştir.
- Ω Hz. İbrahim oğlu Hz. İshak oğlu Hz. Yakup (İsrail) oğlu ..... oğlu Hz. Musa'dır.
- Ω Hz. Yakup'un diğer adı İsrail'dir. İsrailoğlu demek Hz. Yakup'un oğlu veya torunları demektir.
- Ω İsrâiloğulları (Hz. Yakup oğulları) Hz. Yusuf zamanında Mısır'a yerleşmişlerdi.
- Ω Hz. Yakub'un çok uzak torunlarından olan Hz. Musa ise Mısır'da bir İsrailoğlu (Hz. Yakup torunu) olarak dünyaya gelmiştir.
- Ω Eski Mısır'da ülkeyi firavunlar yönetirdi.
- Ω Firavun, İsrailoğullarını sevmiyor ve onlara işkence yapıyordu.
- Ω Gördüğü bir rüya sebebiyle İsrâiloğullarının bütün erkek çocuklarının öldürülmesini emretti.
- Ω Yüce Allah Musa'nın annesine: "...Onu emzir, başına bir şey gelmesinden endişe ettiğinde onu nehre bırak. Korkup kaygılanma. Biz onu sana geri döndüreceğiz ve onu peygamberlerden biri yapacağız..." (Kasas suresi 4. ayet) diye ilham verdi. Annesi aynen kendisine verilen ilhama göre hareket etti ve Nil nehrine bıraktı.
- Ω Nil nehrinde bir sandık içinde bebeğin (Musa'nın) yüzdüğünü gören Firavun'un karısı Asiye, bebeği hemen saraya aldı.

- Ω Bunu öğrenen firavun, bebek Musa'yı öldürmek istese de karısı buna engel oldu ve Musa'yı himayesi altına aldı.
- Ω Allah'ın yardımıyla da annesi saraya sütanne olarak Musa'yı emzirmek için girdi. "... Böylelikle biz annesinin gönlü rahatlasın, gam çekmesin ve Allah'ın vaadinin gerçek olduğunu bilsin diye onu annesine geri verdik; fakat oradakilerin çoğu bunu bilmiyorlardı." (Kasas suresi 12-13. ayetler)
- Ω Musa, annesinin gözetiminde sarayda yaşamaya başladı. Hem de düşmanlık besleyen firavunun sarayında.
- Ω Musa olgunluk çağında Medyen'e gitti. Orada hayvanlarını çobanlar yüzünden sulayamayan iki kıza, sulamaları konusunda yardım etti.
- Ω Babaları memnun kalınca Musa'yı evine davet etti.
- Ω Musa ile anlaşma yaptılar ve bu evde 10 yıl çobanlık yaptı.
- Ω Musa bu esnada adamın kızlarından biriyle evlendi.
- Ω Medyen'de on yılı tamamlayınca Mısır'a geri dönmeye karar verdi.
- Ω Yolda giderken Hz. Musa (as) Allah (cc) tarafından Tur dağında peygamber olarak seçildi.
- Ω Firavun ve Mısır halkını Allah'a inanmaya çağırmakla görevlendirildi.
- Ω Hz. Musa'nın duası üzerine kardeşi Hz. Harun da Hz. Musa'ya yardımcı olarak peygamber seçildi.
- Ω "İkiniz beraber Firavun'a gidin, çünkü o sınırı çok aştı. Yine de ona söyleyeceklerinizi yumuşak bir üslûpla söyleyin, ola ki aklını başına toplar veya içine bir korku düşer." (Tâhâ suresi 43-44. ayet)

- Ω Allah bu ayetle tebliğ yaparken nasıl bir dil kullanmaları gerektiğini de öğretti. Hz. Musa (as) kendisine emredileni yaptı.
- Ω Firavun Hz. Musa'nın (as) davetini kabul etmediği gibi onu zindana atmakla da tehdit etti.
- Ω Hz. Musa'yı (as) Allah birtakım mucizelerle destekledi.
- Ω Elini koynuna sokup çıkarınca gözleri kamaştırıcı bir nur gibi parlayıverdi.
- Ω Firavun sihirbazları koz olarak kullanıp Hz. Musa'nın üzerine gönderdi.
- Ω Sihirbazlar büyü yaparak ipleri hareket ettirdiler.
- Ω Hz. Musa (as) asasını yere atınca Allah tarafından bir mucizeyle yılanla dönüştü ve sihirbazların yaptığı tüm sihir aletlerini yuttu.
- Ω Sihirbazlar, Hz. Musa'nın yaptıklarının bir sihir olmadığını, bunun kesinlikle mucizeden başka bir şey olmadığını hemen anladılar. Çünkü neyin sihir olabileceğini neyin de sihir olamayacağını gayet iyi biliyorlardı. Orada Hz. Musa'ya iman ettiler.
- Ω Firavun yine de iman etmemekte direndi. İman edenlere işkenceler yapmaya başladı.
- Ω Hz. Musa (as) kavmini toplayarak Filistin'e doğru yola çıktı.
- Ω Firavun bu durumu fark edince ordusuyla beraber Hz. Musa ve İsrailoğullarını takip etmeye başladı.
- Ω Hz. Musa ve İsrailoğullarının önüne Kızıldeniz engeli çıktı. Firavun ve askerleri arkadan sıkıştırmışlardı.
- Ω Artık sonlarının geldiğini düşünmeye başlamışlardı ki Kızıldeniz'in orada Hz. Musa ve İsrailoğulları, Allah'ın yardımı olan bir mucizeyle (Hz. Musa

asasını denize vurarak) deniz ikiye ayrıldı ve karşıya geçip kurtuldular.

Ω Firavun ve askerleri de geçmek isterken Kızıldeniz tekrar birleşti ve suda boğuldular. Böylece Firavunun zulmü bitmiş oldu.

Ω Hz. Musa, kardeşi Hz. Harun'u vekil bırakarak Tur dağına çıktı ve orada 40 gün kaldı.

Ω Samiri adında birinin ayartmasıyla İsrailoğulları buzağiya benzeyen bir put yaptılar.

Ω Hz. Harun kavmine çok uyarıda bulunduysa da kavmi onu asla dinlememiştir. Hz. Musa döndüğünde:

Ω “... Ey kavmim! Rabbiniz size güzel bir vaadde bulunmamış mıydı? Peki, size bu süre çok mu uzun geldi, yoksa Rabbinizin gazabına uğramak istediniz de onun için mi bana verdiğiniz sözden döndünüz!” (Tâhâ suresi 86. ayet) dedi.

Ω İsrailoğulları peygamberleri Hz. Musa ve Hz. Harun'u çok yormuşlardır. Onca mucizeler ve nimetlere rağmen iman etme konusunda türlü türlü bahaneler üreterek işi yokuşa sürmüşlerdir.

Ω Hz. Musa'ya kardeşi Hz. Harun'a ve tüm peygamberlere selam olsun. Rabbimiz bizleri onların yolunda sabit eylesin. (Âmin)

1.5. BİR AYET TANİYORUM: AYET EL- KÜRSİ VE ANLAMİ

Bakara suresinin 255. ayetidir. İçinde “kürsi” kelimesi geçtiği için bu isimle anılır. Allah'ın eşsiz sıfatlarından ve gücünden bahsedilir.

Ayet el-Kürsi farz namazlardan sonra Allah'tan yardım ve koruma istemek için okunur. Hz. Muhammed (sav): “Bir farz namazın ardından Ayet el-Kürsi'yi okuyan kimse, sonraki namaza kadar Allah'ın himayesi altındadır” buyurarak vakit namazlarından sonra Ayet el-Kürsi'yi okumayı tavsiye etmiştir.

Kur'an-ı Kerimin en büyük ayeti budur.

Ayete'l-Kürsi'deki Bazı Kavramlar

El-Hayy: “Varlığı devamlı olan, hayat sahibi, ölmeyen diri, her şeyin varlığı onun varlığına bağlı olan.” demektir. Allah'ın esmâ-i hüsnâsındandır.

El-Kayyûm: “Varlığı kendinden, kendi kendine yeterli, yarattıklarına hâkim ve onları koruyup gözeten” demektir. Allah'ın esmâ-i hüsnâsındandır.

El-Aliyy: “İzzet, şeref ve hükümlanlık bakımından en yüce, aşkın olan.” demektir. Allah'ın esmâ-i hüsnâsındandır.

El-Azim: “Zatının ve sıfatlarının mahiyeti anlaşılamayacak kadar ulu olan.” demektir. Allah'ın esmâ-i hüsnâsındandır.

Kudret: Allah'ın subuti sıfatlarındandır. Allah güçlüdür.

Şefaât: Ahirette Allah'ın razı olduğu kulların daha yüksek derecelere erişmeleri için Allah'ın izin verdikleri kişilerin Allah'a yalvarmaları, dua etmeleri ve makamlarının yükselmelerini istemeleri demektir.

Kürsi: Allah'ın sonsuz gücü, kudreti ve hükümlanlığı anlamlarına gelir.

Ayete'l-Kürsi Okunuşu ve Anlamı

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ -

اللّٰهُ لَا اِلهَ اِلاَّ هُوَ الْحَيُّ الْقَيُّوْمُ لَا تَاْخُذُهٗ سِنَةٌ وَّلَا نَوْمٌ لَّهٗ مَا فِی السَّمٰوٰتِ وَمَا فِی

الْاَرْضِ مَنْ ذَا الَّذِیْ یَشْفَعُ عِنْدَهٗ اِلاَّ بِاِذْنِهٖ یَعْلَمُ مَا بَیْنَ اَیْدِیْهِمْ وَمَا خَلْفَهُمْ وَلَا

یُحِیْطُوْنَ بِشَیْءٍ مِّنْ عِلْمِهٖ اِلاَّ بِمَا شَاءَ وَسِعَ كُرْسِیُّهُ السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضَ وَلَا

یَؤُودُهٗ حِفْظُهُمَا وَهُوَ الْعَلِیُّ الْعَظِیْمُ {255}

Bismillâhirrahmânirrahîm.	Rahman ve Rahîm Allah'ın adıyla.
Allahü lâ ilâhe illâ hüvel hayyül kayyûm,	Allah'tan başka hiçbir ilah yoktur. O da- ima diridir (Hayy'dir), bütün varlığın idaresini yürüten (kayyum)dir.
lâ te'huzühû sinetün velâ nevm,	Onu ne uyuklama tutar ne de uyku.
lehû mâ fis semâvâti ve mâ fil ard,	Göklerde ve yerde ne varsa hepsi onun- dur.
men zellezî yeşfeu indehû illâ bi iznih,	İzni olmadan huzurunda şefaât edecek olan kimdir?
ya'lemü mâ beyne eydîhim ve mâ halfe- hüm,	O, kullarının önlerinde ve arkalarında ne varsa hepsini bilir.
ve lâ yühîtûne bi şey'in min ilmihî illâ bimâ şâ',	Onlar ise onun dilediği kadarından başka ilminden hiçbir şey kavrayamazlar.
vesia kürsiyyühüs semâvâti vel ard,	Onun sonsuz kudreti, gökleri ve yeri kaplar.
ve lâ yeûdühû hizühümâ,	Onları görüp gözetmek ona ağır gelmez.
ve hüvel aliyyül azîm.	Gerçekten yüce ve büyük olan yalnızca odur.

2. ÜNİTE: ZEKÂT VE SADAKA

2.1. İSLAMIN PAYLAŞMA VE YARDIMLAŞMAYA VERDİĞİ ÖNEM

Konuyla İlgili Ayetler

“Takva sahipleri (sorumluluklarının bilincinde olarak) bollukta da darlıkta da Allah için harcarlar (infak ederler). Öfkelerini yutarlar ve insanları affederler. Allah da güzel davranışta bulunanları sever.” (Al-i İmran suresi 134. ayet)

“...İyilik ve Allah’ın yasaklarından sakınma üzerinde yardımlaşın, günah ve düşmanlık üzerinde yardımlaşmayın...” (Maide suresi 2. ayet)

“Onların (zenginlerin) mallarında, muhtaç ve yoksullar için bir hak vardır.” (Zariyat suresi 19. ayet)

“Namazı dosdoğru kılın, zekâtı verin, önceden kendiniz için hayır olarak neyi takdim ederseniz onu Allah katında bulacaksınız. Şüphesiz Allah yaptıklarınızı görendir.” (Bakara suresi 110. ayet)

“De ki: ...Harcadığınız her şey, ana-baba, yakınlar, öksüzler, yoksullar ve yolda kalmış kişiler içindir. Allah, yapacağınız her hayrı (iyiliği) bilir.” (Bakara suresi 215. ayet)

“Onlar, kendi canları çekmesine rağmen yemeği yoksula, yetime ve esire yedirirler.” (İnsan suresi 8. ayet)

“Mallarını Allah yolunda harcayanların durumu, her başağında yüz dane olmak üzere, yedi başak veren danenin durumu gibidir. Allah dilediğine kat kat verir. Allah’ın lütfü geniştir. O bilendir.” (Bakara suresi 261. ayet)

“Eğer sadakaları (zekât ve benzeri hayırları) açıktan verirsiniz ne güzel! Eğer onu fakirlere gizlice verirsiniz, işte bu sizin için daha hayırlıdır...” (Bakara suresi 271. ayet)

“Mallarını Allah yolunda harcıyıp da arkasından başa kakmayan, fakirlerin gönlünü kırmayan kimselerin Allah katında ödülleri vardır. Onlara korku yoktur ve onlar üzülmeyeceklerdir.” (Bakara suresi 262. ayet)

“Öyleyse yetime hor bakma! İsteyeni sakın azarlama!” (Duhâ suresi 9-10. ayetler)

Konuyla İlgili Hadisler

“Komşusu açken tok yatan bizden değildir.”

“Fakirleri araştırıp bulunuz, görüp gözetiniz.”

“Her kim eli dar olan borçluya kolaylık gösterirse, Allah da dünya ve ahirette ona kolaylık gösterir.”

“Kim bir Müslüman kardeşinin sıkıntısını giderirse, Allah da kıyamet gününde onun sıkıntılarından bir tanesini giderir.”

Hz. Muhammed (sav), Müslümanları bir bedeninin organlarına benzetmiştir. Bu organlar arasındaki bağ ne kadar sağlıklı ve güçlü olursa toplum da o derece huzurlu ve güçlü olur, demiştir.

Konuyla İlgili Atasözleri

“Bir elin nesi var iki elin sesi var.”

“Kişi yedikleriyle değil, yedirdikleriyle mutlu olur.”

“Az veren candan, çok veren maldan.”

“Komşu komşunun külüne muhtaçtır.”

“Yalnız taş duvar olmaz.”

2.2. ZEKÂT VE SADAKA İBADETİ

Zekât

İslam'ın 5 temel şartı vardır. Bunlar:

1* Namaz kılmak

3* Zekât vermek

5* Kelime-i şehadet getirmek

2* Oruç tutmak

4* Hacca gitmek

Zekât Nedir?

Zekât kelime olarak, “artma, çoğalma, arınma, bereket ve temizleme” anlamlarına gelir. “Onların mallarından sadaka (zekât) al; bununla onları (günahlardan) temizlersin, onları arıtıp yüceltirsin...” (Tevbe suresi 103. ayet)

Zekât terim olarak ise, dinen zengin olan Müslümanların hicri takvime göre yılda bir kez malının veya parasının belli bir miktarını Allah rızası için ihtiyaç sahiplerine vermelerine denir.

Mal ile yapıldığı için mali ibadetlerdendir. İslam’ın 5 şartından biridir. Hicretten 2 yıl sonra Medine’de farz kılınmıştır.

“ Namazı kılın, zekâtı verin...” (Bakara suresi 110. ayet)

Zekât Kimlere Farzdır?

- * Müslüman
- * Bâliğ (çocuk olmayan, yetişkin)
- * Hür (köle olmayan)
- * Akıllı (deli olmayan)
- * Dinen zengin (nisaba sahip)

Not: Bu maddelerin hepsi aynı anda bir Müslümanda varsa zekât vermesi farzdır. Biri eksik olursa zekât farz değildir.

Zekâtta Zenginlik Ölçüsü (Nisap) Nedir?

İslam dini zenginliğin bir ölçüsü olduğunu söyler. Bu zenginlik ölçüsüne nisap denir.

Nisap: Dinen zengin olan Müslümanların belirli miktara sahip oldukları mallarına denir. Bu mala (nisaba) sahip olan kişi dinen zengin, bu mala (nisaba) sahip olmayan kişi dinen fakirdir.

Nisabın Hesaplanması Nasıldır?

Bir Müslümanın malının tamamından zorunlu ihtiyaçlar çıkarıldığında kalan mal 85 gr altına denk geliyorsa bu Müslüman nisaba ulaşmıştır. Dinen zengindir. Zekât vermek üzerine farzdır.

Nisabın (Zenginliğin Ölçüsünün) Formülü Nedir?

$$MT - Zİ \geq 85 \text{ gr Au}$$

MT= Malın Tamamı Zİ= Zorunlu İhtiyaçlar Au= Altın simgesi

Örneğin; Malının tamamı 150 gr altını olan Ahmet'in yıllık zorunlu ihtiyaçları 50 gr altın ise malından ihtiyaçlarını çıkardığımızda $150 \text{ gr} - 50 \text{ gr} = 100 \text{ gr}$ kalır. İşte kalan 100gr altın 85 gr altından fazla olduğu için Ahmet dinen nisaba ulaşmıştır yani dinen zengindir. Zekât verebilecek duruma gelmiştir.

Örneğin; Malının tamamı 120 gr altını olan Mehmet'in yıllık zorunlu ihtiyaçları 50 gr altın ise malından ihtiyaçlarını çıkardığımızda $120 \text{ gr} - 50 \text{ gr} = 70 \text{ gr}$ kalır. İşte kalan 70 gr altın 85 gr altından az olduğu için Mehmet dinen nisaba ulaşmamıştır yani dinen fakirdir. Zekât verebilecek duruma gelmemiştir.

Zekâtı Verilmeyen Mallar Nelerdir?

Zorunlu ihtiyaçların zekâtı verilmez. Zorunlu ihtiyaçlar şunlardır:

- *Yeme,
- *İçme,
- *Barınma,
- *Giyinme,
- *Eğitim,
- *Sağlık,
- *Borç
- *Ev eşyaları
- *Sanatkârın malzemeleri
- *Oturduğumuz ev (ikinci ev hariç)
- *Binmek için kullandığımız araba (ticari hariç)

Zekâtı Verilen Mallar Nelerdir?

<u>Zekât Verilen Mallar</u>	<u>Nisap</u>	<u>Oranı</u>	<u>Zamanı</u>
 Altın -----	85 gr -----	1/40 -----	1 hicri yıl sonra
 Gümüş -----	561,20 gr -----	1/40 -----	1 hicri yıl sonra
 Para -----	Altının para değeri -----	1/40 -----	1 hicri yıl sonra
 Küçükbaş hayvan ---	40 tane -----	1/40 -----	1 hicri yıl sonra
 Büyükbaş hayvan ---	30 tane -----	1/30 -----	1 hicri yıl sonra
 Deve -----	5 tane -----	1 koyun -----	1 hicri yıl sonra
 Yağmurlu tarım ---	nisap yok -----	1/10 -----	hemen verilir.
 Sulamalı tarım ---	nisap yok -----	1/20 -----	hemen verilir.
 Bal -----	nisap yok -----	1/10 -----	hemen verilir.
 Madenler -----	nisap yok -----	1/5 -----	hemen verilir.

Not: Gelir getiren tüm ticaret mallarının zekâtı altının değeri üzerinden verilir.

Zekât Veriliş Şekli

Örnek 1: zorunlu ihtiyacından sonra 40 koyunu olan kişi dinen zengindir. 1 hicri yıl sonra 1 tane koyun zekât verir.

Örnek 2: zorunlu ihtiyacından sonra 100 gr altını olan bir kişi dinen zengindir. 1 hicri yıl sonra 1/40 oranda yani 2,5gr altın zekât verir.

Örnek 3: zorunlu ihtiyacından sonra 30 tane ineği olan bir kişi dinen zengindir. 1 hicri yıl sonra 1 tane 2 yaşında dana zekât verir.

Örnek 4: 10 ton buğday üreten çiftçi ürününü alır almaz 1 ton buğdayı zekât olarak verir.

NOT: Halk dilinde tahılın zekâtına öşür denir.

Zekât Kimlere Verilir?

Allah Tevbe suresi 60. ayette zekâtın kimlere verileceğini açıklamıştır.

“Sadakalar (zekâtlar) Allah'tan bir farz olarak ancak, yoksullara, düşkünlere, (zekât toplayan) memurlara, gönülleri (İslâm'a) ısındırılacak olanlara, (hürriyetlerini satın almaya çalışan) kölelere, borçlulara, Allah yolunda çalışıp cihad edenlere, yolcuya mahsustur. Allah pekiyi bilendir, hikmet sahibidir.”

(Tevbe suresi 60. ayet)

*Fakirlere

*Kölelere

*Düşkünlere

*Borçlulara

*Yolda kalmışlara

*Allah yolunda olanlara

*Zekât memurlarına

*Müellefe-i Gulub'a (kalbi İslâm'a ısındırılmak istenenlere)

Zekât Kimlere Verilmez?

*.....

*Dedeye, nineye

*Babaya, anneye

*Eşine

*Oğluna, kızına

*Torunlarına

*.....

zekât verilmez. Çünkü zengin olan Müslüman bunlara bakmakla yükümlüdür. Bunlara harcanan para zekât yerine geçmez.

Not: Kardeşine zekât verebilir. Çünkü bakmakla yükümlü değildir. Damadına zekât verebilir çünkü bakmakla yükümlü değildir.

Zekât Nasıl Verilir?

- Ω Niyet edilir.
- Ω Bizzat fakirin kullanımına verilir. Bina, cami, okul, çeşme yapımına zekât verilmez. Çünkü zekât fakirin hakkıdır.
- Ω Gizlice verilmesi efdaldır (daha iyidir.)
- Ω Önce en yakın akrabadan başlanmalıdır.
- Ω Fakirin gönlü kırılmadan ve incitilmeden verilmelidir.
- Ω Toplumsal itibar için değil Allah rızası için verilir.
- Ω Verdiği zekâtı hatırlatarak verdiği kişinin başına kakmamalıdır

SADAKA

Sadaka Nedir?

Bir kişinin kendi isteğiyle ve sadece Allah rızası için yaptığı maddi-manevi her türlü yardıma ve iyiliğe sadaka denir.

İnfak Nedir?

Müslümanın Allah'ın rızasını kazanmak için sahip olduğu mallardan Yüce Allah'ın emrettiği harcama yapması, bağışta bulunmasına infak denir.

Sadakanın Özellikleri Nelerdir?

Sadakanın miktarı ve zamanı yoktur. İstedığımız kadar ve istediğimiz zaman verebiliriz.

Sadaka vermek için zenginlik şartı yoktur. Fakirler de sadaka verebilir.

Sadaka zekâttan daha kapsamlı bir yardım şeklidir. Yani hem maddi ve hem de manevi iki yönü vardır. Yani birine para vererek maddi sadakada

bulunabileceğimiz gibi ona gülümseyerek, güzel söz veya selam vererek de manevi bir sadakada bulunabiliriz.

Sadaka vermek **sünnettir**. Zekât vermek **farzdır**.

Sadaka vermek için toplumumuzda önceleri uygulanan **Sadaka Taşları** vardı. Bu taşlara zenginler para atar ve fakirler de ihtiyacı kadarını bu taşlardan alırdı.

Sadaka Çeşitleri

A) Sadaka-i Cariye

Kişiye hem yaşamında, hem de vefatından sonra sevap kazandırmaya devam eden kesintisiz sadakaya **sadaka-i cariyeye** denir.

Örneğin: Cami, okul, çeşme, yol, hastane yapmak, ağaç dikmek, organ bağışlamak, faydalı ilim (kitap yazmak gibi) birer sadaka-i cariyedir. Çünkü bunu yapan kişi ölse bile amel defterine hala sevap kazandıracaktır.

Peygamberimiz şöyle buyurur: “Kişi öldüğü zaman amel defteri kapanır. Ancak üç şey hariştir:

- Sadaka-i cariyeye, - İnsanlara yararlı bir ilim, - Kendisine dua eden hayırlı bir evlat.”

B) Sadaka-i Fıtır (Fitre)

Zekât verebilecek olan Müslümanların sadece Ramazan ayı boyunca bayramdan önce vermesi gereken sadakaya **fitre** denir. Zekât verebilecek olan Müslümanlara **vaciptir**. Zekât verilen kimselere verilir.

Sadece Ramazan ayında verilir.

Sadaka-i Fıtır Miktarı:

Bir kişinin sabah ve akşam yemeğiyle doyacağı miktardır. Diyanet İşleri Başkanlığı tarafından bu miktar her sene hesaplanıp kamuoyuna paylaşılmaktadır.

Sadaka-i Fıtır Veriliş Şekli

Dinen zengin olan yani zekât verebilecek olan aile reisi tarafından ailenin tüm bireyleri hesap edilerek verilir.

Örneğin; fitre miktarı 20 ₺ ise ve bir ailede 5 kişi yaşıyorsa aile reisi sadaka-i fıtrı şöyle verir:

Fitre miktarı x Aile sayısı $\rightarrow 20 \times 5 = 100$ ₺ ailesinin fitresini verir.

2.3. ZEKÂT VE SADAKANIN BİREYSEL VE TOPLUMSAL FAYDALARI

Zekâtın Amacı Nedir?

Allah'ın emrini yerine getirmek, Onun rızasını kazanmak, toplumsal yardımlaşmayı yaygınlaştırmak ve yoksulları korumak zekâtın amaçlarındandır.

Zekâtın Bireysel Faydaları

- Ω Müslümanın malını bereketlendirir ve temizler.
- Ω Allah'ın verdiği nimetlere şükür etme imkânı sağlar.
- Ω İnsandaki cimrilik, bencillik gibi kötü duyguları yok eder.
- Ω İnsanların cömert ve merhametli olmalarını sağlar.
- Ω İnsandaki iyilik ve hayırseverlik gibi güzel duyguları geliştirir.
- Ω İnsanları mutlu ve huzurlu yapar.

Zekâtın Toplumsal Faydaları

- Ω Zenginlerle fakirler arasındaki dostluk, saygı ve sevgi bağlarını güçlendirir.
- Ω Toplumda birlik ve beraberlik oluşur.
- Ω Fakir sayısının azalmasına katkı sağlar.
- Ω Ekonomik dengesizlikleri önler, ekonomik hayatı canlandırır.

Vakıf Nedir?

İslam'a göre helal kabul edilen mallardan faydalanma hakkını Allah'ın rızasını umarak toplumun kullanımına veren hayır kurumudur.

Kur'an-ı Kerim'de vakıfla ilgili ayet şudur: “En çok sevdiğiniz şeyleri Allah yolunda harcamadıkça hayra tam olarak erişemezsiniz.” (Âl-i İmran suresi 92. ayet)

2.4. BİR PEYGAMBER TANIYORUM: HZ. ŞUAYB (AS)

- Ω Hz. Şuayb (as), Medyen halkına gönderilmiş bir peygamberdi.
- Ω Medyen halkı Allah'a kulluk etmeyi unuttukları gibi ticaretle de zengindiler.
- Ω Haksız kazanç elde etmeyi de meşru görüyorlardı.
- Ω Peygamberlerine büyük bir tepki göstermişlerdir.
- Ω Hz. Şuayb Medyen halkından gelen tepkilere aldırmandan insanları Allah'a inanmaya davet etti. Onları alışverişlerinde dürüst olmaya çağırdı.
- Ω “Ey Kavmim! Bana karşı olan düşmanlığınız, Nuh kavminin veya Hûd kavminin yahut Salih kavminin başına gelenin benzeri gibi bir felaketi sakın sizin de başınıza getirmesin. (Ve unutmayın ki) Lût kavmi sizden uzak değildir. Rabbinizden bağışlanma dileyin, sonra ona tövbe edin. Şüphesiz Rabbin çok merhametlidir, çok severdir” (Hud suresi 89-90. ayetler) dedi.
- Ω Medyen halkı Şuayb (as)'ın bu davetini kabul etmediler.
- Ω Bunun üzerine Allah Medyen halkını helak etmiştir.
- Ω “(Azap) emrimiz gelince, Şuayb'ı ve onunla birlikte iman edenleri, katımızdan bir rahmetle kurtardık. Zulmedenleri ise o korkunç

(uğultulu) ses yakaladı da yurtlarında dizüstü çöke kaldılar. Sanki orada hiç yaşamamışlardı.” (Hud suresi 94. ayet)

Ω Dinimiz ölçü ve tartıda hile yapmamaya çok büyük önem vermektedir. Medyen halkı bize en büyük derstir.

Ω “... Ölçüyü ve tartıyı adaletle tam yapın...” (Hud suresi 85. ayet)

2.5. BİR SURE TANIYORUM: MAÛN SURESİ VE ANLAMI

Bu sure; Mekke döneminde inmiştir. 7 ayettir. Kur'an-ı Kerim'in 107. suresidir. Tekâsür suresinden sonra Kâfirûn suresinden önce Mekke'de inmiştir.

Maûn: Yardım ve zekât demektir.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

أَرَأَيْتَ الَّذِي يُكَذِّبُ بِالذِّينِ {1} فَذَلِكَ الَّذِي يَدْعُ الْيَتِيمَ {2} وَلَا يَحْضُ عَلَى
طَعَامِ الْمِسْكِينِ {3} فَوَيْلٌ لِلْمُصَلِّينَ {4} الَّذِينَ هُمْ عَنْ صَلَاتِهِمْ سَاهُونَ {5}
الَّذِينَ هُمْ يُرَاؤُونَ {6} وَيَمْنَعُونَ الْمَاعُونَ {7}

Bismillâhirrahmânirrahîm.	Rahman ve Rahim Allah'ın adıyla.
Eraeytellezî yükezzibu bid-dîn.	Gördün mü, o hesap ve ceza gününü yalanlayanı!
Fezâlikellezî yedu'ul yetîm.	İşte o, yetimi itip kakar.
Velâ yehuddu alâ taâmil miskîn.	Yoksula yedirmeyi özendirmeyen kimsedir.
Feveylün lilmusallîn.	Yazıklar olsun o namaz kılanlara ki,
Ellezîne hüm an salâatihim sâhûn.	Onlar namazlarını ciddiye almazlar.
Ellezîne hüm yürâûne	Onlar (namazlarıyla) gösteriş yaparlar.
Ve yemneûnel mâûn.	Ufacık bir yardıma bile engel olurlar.

Yetim: Babası ölmüş çocuğa denir. Bu ayette yetimlerin, ahireti yalanlayanlar tarafından aşağılandığı ve bakımlarının yapılmadığı vurgulamaktadır.

Miskin: Yoksulluğun çaresiz duruma getirdiği düşkün, hiçbir geliri olmayan ve yiyecek ekmeği bulunmayan kimseye denir.

Fakir: Geliri ihtiyacını karşılayamayan kişiye denir.

Yehuddu: Kişinin yoksulu doyurmaya bizzat kendini motive etmesi demektir. **Velayehuddu:** Kişinin yoksulu doyurmaya kendini motive etmekten uzak durması demektir. Ayette hiç yemek bulmaya dahi mecali kalmamış bu insanların ihtiyaçlarını karşılamayanlar (hesabı yalanlayanlar) kınanmaktadır. Dinimiz miskinlerin ve yoksulların korunmasına çok çok büyük önem vermektedir.

Musallin: Tefsirlerde şu şekillerde anlaşılmıştır.

Maûn: Yardım, iyilik, zekât ve komşuların birbirine yardım ettikleri şeyler demektir. Örfte komşuların birbirlerine verdikleri ufak yardımlara maun denir. Örneğin ekme, şeker, tuz, yoğurt, çay, ateş, su, soğan gibi. Allah buna dahi engel olanları kınamaktadır. Görüldüğü gibi dinimiz yardım etmeye çok ama çok büyük önem vermektedir.

3. ÜNİTE: DİN VE HAYAT

3.1. DİN, BİREY VE TOPLUM

Din Nedir?

Sözlükte kanun, hesap, hüküm, ceza, ödüllendirme, saygı, itaat ve teslimiyet gibi anlamlara gelmektedir.

Din: Allah tarafından, akıl sahibi bireyleri kendi özgür iradeleriyle iyiye ve doğruya peygamberleri aracılığıyla yönlendiren ve onların dünyada ve ahirette mutluluğunu amaçlayan ilahî kurallar bütününe din denir.

Din Tanımında Öne Çıkan Hususlar

- Ω Allah tarafından gönderilmiştir.
- Ω Akıl sahibi insanları ilgilendirir.
- Ω Din özgür bir iradeyle seçilir. Baskı ve zorlama yoktur.
- Ω Din insanları iyi ve güzel olana yönlendirir.
- Ω Din insanlara doğru bilgi verir.
- Ω Dini emirler peygamberler vasıtasıyla aktarılır ve peygamberler vasıtasıyla pratiğe dökülür.
- Ω Dünya ve ahiret dengesini sağlayarak her ikisinde de mutluluğu sağlar.
- Ω Din bir takım kurallar manzumesiyle insanların yaşamını kolaylaştırır.

Din, her toplumda var olan bir olgudur. Çünkü insan inanma özelliğiyle yaratılmıştır. “Sen yüzünü hanif olarak dine, Allah insanları hangi fitrat üzere yaratmış ise ona çevir. Allah’ın yaratmasında bir değişme yoktur. İşte dosdoğru din budur fakat insanların çoğu bilmezler.” (Rum suresi 30. ayet) buyurarak Kur’an inanmanın fitri olduğunu söyler. Ayrıca dinde baskı ve zorlama yoktur.

Nitekim Rabbimiz şöyle buyurur: “Dinde zorlama yoktur. Artık doğrulukla eğrilik birbirinden ayrılmıştır...” (Bakara suresi 256. ayet)

İslam Dininin Temel Esasları Nedir?

İslam dininin 4 temel esası vardır. Bunlar;

- *İman (inanç)
- *Ahlak
- *İbadet
- *Muamelat (sosyal hayat)

İman Esasları Nedir?

İslam dininin inanç esasları 6 başlık altında toplanır.

Buna imanın 6 şartı da denmektedir. Bunlar:

- *Allah'a iman
- *Meleklerle iman
- *Peygamberlere iman
- *Kitaplara iman
- *Ahirete iman
- *Kader ve Kazaya iman

İbadet Esasları Nedir?

İslam'ın 5 temel ibadet esası vardır. Buna İslam'ın 5 şartı da denmektedir. Bunlar;

- *Kelime-i şehadet
- *Zekât
- *Namaz
- *Hac
- *Oruç

Ahlak Esasları Nedir?

İslam dini insanların güzel ahlaklı olmasını öğretir. Bir ayette Allah şöyle buyurur: “Muhakkak ki Allah, adaleti, iyiliği, akrabaya yardım etmeyi emreder, çirkin işleri, fenalık ve azgınlığı da yasaklar. O, düşünüp tutasınız diye size öğüt veriyor.” (Nahl suresi 90. ayet)

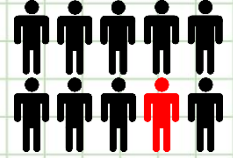

Muamelat Esasları Nedir?

Muamelat: İnsanların birbiriyle olan hukuki, idari, mâli, iktisadî ve beşeri münasebetleri düzenleyen hükümleri ifade eden fıkhi bir terimdir. Dinimizdeki bazı muamelat esasları şunlardır; Aile Hukuku, Medeni Hukuk, Ceza Hukuku vb

Din Birey İlişkisi

Birey: Toplumların unsurunu meydana getiren, düşünceleri, duyguları ve iradesi toplum içinde belirlenen insanların her biri fert ve kişi demektir.

“Sen yüzünü hanif olarak dine, Allah insanları hangi fitrat üzere yaratmış ise ona çevir...” (Rum suresi 30. ayet) Her insan inanma maneviyat ihtiyacıyla doğar. İslam dini insanların bu inanma ve maneviyat ihtiyaçlarını doğru bir şekilde karşılamıştır.

İnsanlar doğdukları andan itibaren evreni anlamlandırarak tanımaya başlarlar. İnsanın bu anlam arayışında onu karanlıklardan aydınlığa çıkmasını sağlayacak yegâne din İslam'dır. Zira dinimiz, insanın Allah ile, çevresiyle ve kendisiyle olan tüm ilişkilerini optimum seviyede tutmaktadır. Bu sayede insanın kendini gerçekleştirmesine de olanak sağlamaktadır.

İnsanın yaratılış gayesinin de “Ben cinleri ve insanları ancak bana kulluk etsinler diye yarattım” (Zariyat suresi 56. ayet) buyurarak kulluk etmek olduğunu hatırlatmaktadır.

Din Toplum İlişkisi

Toplum: Aynı toprak parçası üzerinde bir arada yaşayan ve temel çıkarlarını sağlamak için işbirliği yapan insanların tümü, insan topluluğu ve cemiyet demektir.

İnsan yaratılışı gereği toplum halinde yaşamak zorunda olan bir varlıktır. Toplum halinde yaşayan insanların birlikte yaşayabilmeyi de becerebilmesi gerekmektedir. Din bu amaca matuf toplum hayatını düzenleyen ayetler indirerek bir takım kurallar koymaktadır.

- Ω İslam dini toplum hayatını düzenleyen ilke ve kurallar koyar.
- Ω İslam dini erdemli, ahlaklı ve güvenilir bir toplum inşa eder.
- Ω İslam dini iyiliği emreden ve kötülüğü yasaklayan bir toplum oluşturur.
- Ω İslam dini Sıla-i Rahime (akraba ziyaretine) önem vererek akraba ilişkilerini kuvvetlendirir.
- Ω İslam dini çalışanın hakkını alabildiği ve fakirlerin gözetildiği bir toplum inşa eder.

3.2. DİNİN TEMEL GAYESİ

Din insanların doğruyu bulmaları konusunda onlara rehberlik yapar. Çünkü dinin temel gayesi dünya ve ahiret mutluluğunu sağlamaktır.

“Allah esenlik yurduna çağırıyor. Dileyene (mutluluğa ulaştıracak) doğru yolları gösteriyor.” (Yunus suresi 25. ayet) Dinin temel gayesinden biri de tüm insanların doğuştan getirdiği temel haklarını korumasıdır.

Hak Nedir?

Hak; sözlükte gerçek, doğru, gerçeğe uygun, adalet, pay ve emek karşılığı verilen ücret anlamlarına gelir. Terim olarak hak; dinin ve hukuk düzeninin kişiye tanıdığı yetki ve ayrıcalıktır.

Kur'an-ı Kerim'de hak kelimesi gerçeğe uygun söz, doğru haber, doğru yol gibi anlamlarda kullanılmıştır. Peygamberimizin hadislerinde ise varlığı kesin olan, kuşkuya yer bırakmayacak kesinlikte gerçek ve sabit olan şey anlamında kullanılmaktadır.

İslam dini tüm insanların can, nesil, akıl, mal ve dinini garanti altına almıştır.

Canın Korunması

İslam'a göre insan hayatı kutsaldır. Haksız yere hiçbir masum insan öldürülemez. “ ... Kim bir kimseyi öldürürse bütün insanları öldürmüş gibi olur. Kim de bir can kurtarırsa bütün insanların hayatını kurtarmış gibi olur...” (Maide suresi 32. ayet) Dinimiz öldürmeyi değil yaşatmayı emreder.

“Fakirlik korkusuyla çocuklarınızın canına kıymayın. Biz onların da sizin de rızınızı veririz. Onları öldürmek gerçekten büyük bir günahdır.” (İsra suresi 31. ayet)

Canın korunması aynı zamanda can güvenliğinin de korunmasıdır. Bunun için çalışanların iş kazası geçirmemeleri amacıyla can güvenliğinin de sağlanması gerekir.

Neslin Korunması

Evlenip aile kurmak dinimizde önemli bir ibadettir. Peygamberimiz şöyle buyurur: “Ey gençler! Aranızda gücü yeten evlensin. Çünkü evlenmek gözü haramdan korumak ve iffeti muhafaza etmek için en iyi yoldur...” Evlilik Allah tarafından belirlenen fitri bir değerdir. “Kendileri ile huzur bulasınız diye sizin için türünüzden eşler yaratması ve aranızda bir sevgi ve merhamet var etmesi de O'nun (varlığının ve kudretinin) delillerindendir...” (Rum suresi 21. ayet)

İslam'ın aileye önem vermesinin sebeplerinden biri de çocukların aile ortamında her türlü ihtiyaçlarının rahatlıkla gideriliyor olmasıdır. İlk eğitim, beslenme, sevgi, saygı, milli ve manevi birçok temel değerler aile tarafından öğretilir. Güzel bir aile ortamında yetişen bireyler hayata daha hazır hale gelirler.

Aklın Korunması

Dinimiz akıl sağlığına büyük önem verir. Aklimızı kullanmamız gerektiğinden bahseder. “Dünya hayatı yalnızca bir oyun ve bir oyalanmadan başkası değildir. Korkup-sakinmakta olanlar için ahiret yurdu gerçekten daha hayırlıdır. Yine de akıl erdirmeyecek misiniz?” (En'am suresi 32. ayet) Bunun için aklın kullanılmasına engel olan her şeyi yasaklar. Bunlardan biri de alkoldür. “Ey inananlar! İçki, kumar, putlar ve fal okları şüphesiz şeytan işi pisliklerdir, bunlardan kaçının ki saadete eresiniz.” (Maide suresi 90. ayet) buyurarak alkollü içki içmeyi yasaklar. Çünkü alkollü içki kullananlar ne yaptıklarını bilmeden hareket ettikleri için kendilerine zarar verdikleri gibi etrafına da zarar verebilmektedir. Bundan dolayı Peygamberimiz “İçki bütün kötülüklerin anasıdır” buyurur.

Dinimizce aklın kullanılmasına engel olan her türlü alkollü içkiler (şarap vs) ve uyuşturucu maddeler (esrar, afyon, eroin, kokain, morfin vs) kesinlikle haramdır.

Malın Korunması

Dinimiz çalışmaya ve üretken olmaya önem verir. “İnsan için ancak çalıştığı için karşılığı vardır.” (Necm suresi 39. ayet) Kazandığımız malların korunmasına da büyük önem verir. Haksız kazançları bundan dolayı yasaklar. “Ey iman edenler! Karşılıklı rızaya dayanan ticaret dışında mallarınızı haksızlıkla yemeyin...” (Nisa suresi 29. ayet) Dinimizce yasaklanan haksız kazançlar şunlardır:

Hırsızlık: Başkasına ait bir malı onun haberi olmadan ve isteği dışında gizlice çalmaktır. Evlere gizli girip çalmak veya kapkaççılık yapmak gibi.

Hile: Bir kimseyi aldatmak, yanıltmak için yapılan oyundur. Çıkar sağlamak için, değerli bir şeye değersiz bir şey katmaktır. Tartıda hile yapmak gibi.

Rüşvet: Yaptırılmak istenilen bir işe yasadışı kolaylık sağlaması için ilgili görevliye ya da görevlilere el altından verilen para veya mala denir. Ceza almak için rüşvet vermek gibi.

Kumar: Ortaya para konularak oynanan her türlü talih oyunudur. Kumarhanelerde oyun oynamak gibi.

Faiz: Banka ve benzeri bir yere ya da bir kimseye belli bir süre işletilmek üzere ödünç verilen paranın kullanımına karşılık alınan kâr; başkasının parasını belli bir süre kullanmak, işletmek için ödenen paraya denir. Yani paradan para kazanmaktır.

Karaborsacılık: İnsanların ihtiyaç duyduğu malları, özellikle gıda maddelerini, fiyatları yükselsin diye stok yapmaya denir.

Korsanlık: Başkalarının hakkını zor kullanarak ele geçirmek veya yasal olmayan yollarla mal üretip satmaktır. Korsan cd, kitap satarak emeğe saygısızlık yapmak gibi.

İsraf: “Bir malı gereğinden fazla harcama veya tüketmeye denir. “...Yiyin, için fakat israf etmeyin. Çünkü Allah israf edenleri sevmez.” (Araf suresi 31. ayet)

Dinin Korunması

Herkes inanma hürriyetine sahiptir. Hiç kimse bir başkasını zorlayarak dine inandıramaz. Eğer baskıyla dine inandırırız karşı tarafı yalan söylemeye ve taklit etmeye zorlamış oluruz.

İslam dininin 2 temel kaynağı vardır. Bunlar: Kuran ve Sünnettir. Dinimizi korumanın yolu İslam'ı bu iki kaynaktan öğrenmekle olur. Bunun dışında olanlar dini yorumlamak olarak kabul edilir.

Bidat nedir?

Dinin aslından olmayan ve sünnete aykırı olarak icat edilen şeylere denir. Güzel bidata örnek minarelerdir. Kötü bidata örnek hurafelerdir.

Hurafe Nedir?

İslam'ın aslından olmayan, dine sonradan giren ve din gibi algılanan şeylere hurafe denir. Sihir, büyü ve ruh çağırma çeşitli hurafe olan batıl inanışlardan birkaçıdır. Hurafelere inanmak yanlıştır. Bunlar dini istismar ederek insanları sömürmektedirler. Akıllı bir Müslüman bunlara güvenmez sadece Allah'a güvenir.

Tahrif Nedir?

Dinin aslını saptırmak, bozmak ve değiştirmektir. Tevrat, Zebur ve İncil gibi kutsal metinler insanlar tarafından maalesef tahrif edilmiştir. Mesela Hz. İsa'ya indirilen İncil yerine Matta, Markos, Luka ve Yuhanna İncillerine inanılmıştır. Hz. İsa'ya indirilen İncil yok edilmiştir. Ayrıca Hz. İsa'nın getirdiği tevhit inancını değiştirip yerine Baba-Oğul-Kutsal Ruh, adlı tanrı üçlemesi uydurmuşlardır.

Dinimiz olan İslam'ın kutsal kitabı olan Kur'an-ı Kerim, hiçbir şekilde tahrif olmamıştır. Aslını bozmadan bizlere intikal etmiştir. İslam'ın özü, peygamberimizden bu yana değişmeden gelmiştir. “Doğrusu Kur'an'ı biz indirdik, onun koruyucusu elbette biziz.” (Hicr suresi 9. ayet) ayeti bu gerçeği ifade etmektedir.

3.3. BİR PEYGAMBER TANIYORUM: HZ. YUSUF (AS)

Yusuf suresi Mekke'de inmiştir. Kur'an'ın 12. suresi olan bu sure 111 ayetten oluşup başından sonuna kadar Hz. Yusuf (as)'ın kıssasından bahsetmektedir. Kur'an, Hz. Yusuf'un kıssasını “kıssaların en güzeli” diye nitelendirir.

Atası; Hz. İbrahim oğlu Hz. İshak oğlu Hz. Yakub oğlu Hz. Yusuf'tur. Hz. Yakub'un 12 oğlu:

Judah,	Benjamin,	Reuben,	Levi,
Şimon,	Aşer,	Zevulun,	İssakar,
Naftali,	Gad,	Dan,	Dina'dır.

Hz. Yusuf ve Bünyamin aynı anneden Rahel'den doğmuştur. Eşi Ase-nath, çocukları ise Efraim ve Manaşşe'dir. Hz. Yusuf Harran'da doğmuş ve Mı-sır'da vefat etmiştir.

Hayatından Kısaca:

- Ω Hz. Yusuf'un annesi, Bünyamin doğarken vefat edince Hz. Yakub öksüz Yusuf'a biraz daha eğilir.
- Ω Bundan dolayı diğer kardeşleri Yusuf'u kıskanmıştır.
- Ω Yusuf bir rüya görür. (11 yıldız, güneş ve ay rüyasında kendisine secde eder.)
- Ω Bunun üzerine kardeşlerinin kıskançlıkları daha da artar.
- Ω Kardeşleri tarafından kuyuya atılır.
- Ω Kervancılar kuyuda Yusuf'u bulur.
- Ω Kardeşleri Yusuf'u kuyuda takip ettikleri için kervancıya varırlar ve Yusuf'u ucuz fiyata satarlar.
- Ω Kervancı köle diye satılığa çıkarır.
- Ω Mısır azizi Yusuf'u köle olarak satın alır ve eşi Züleyha'ya hediye eder.
- Ω Yaşı büyüyünce Züleyha Yusuf'a âşık olur.
- Ω Zina teklifini reddeden Yusuf'un gömleği arkadan yırtılır.
- Ω Aziz duruma şahit olunca Yusuf'un haklı olduğuna hükmeder. Fa-kat dedikodular yüzünden Yusuf zindana atılır.

- Ω Zindan Hz. Yusuf tarafından medreseye dönüşür.
- Ω Kral rüyasında yedi zayıf ineğin yedi semiz ineği yediğini ve yedi yeşil başakla yedi kuru başak gördüğünü ve rüyasının yorumlanmasını ister.
- Ω Bu rüyayı en güzel Hz. Yusuf yorumlar ve kıtlığın haberini verir.
- Ω Bu yorum üzerine zindandan çıkar. Kral, Yusuf'u baş danışman ve aziz yapar.
- Ω Yusuf kıtlığa getirdiği yöntemle halkını kurtarır.
- Ω Kıtıkta kardeşlerine yardım eder. Her şeye rağmen kardeşlerini affettiğini söyler.
- Ω Babasıyla beraber tüm kardeşlerini Mısır'a yerleştirir.
- Ω Böylece çocuk iken gördüğü rüyanın gerçekleştiğine şahit olur.

Hz. Yusuf'un Hayatından Çıkarılacak Ders

İffet: Hz. Yusuf kendisine yapılan zina teklifini reddederek iffetini korumayı bilmiştir. Zindan pahasına da olsa asla yeltenmemiştir.

Sabır ve Tevekkül: Kuyuya da atılsa, zindana da atılsa hiçbir zaman umudunu yitirmeyip sabretmiş ve sürekli Allah'a güvenmiştir.

Vefa ve Sadakat: Vezirin karısının kötü teklifini asla kabul etmemiştir. Ekmeğini yediği ve suyunu içtiği eve ihanet etmemiştir. Büyük bir vefa örneği göstermiştir.

Affetmek: Kuyuya da atılsa, zindana da atılsa hiçbir zaman kardeşlerine ve vezire kin gütmemiş ve kendisine haksızlık yapanları affetmiştir.

Hz. Yusuf'un hayatı iniş ve çıkışlarla tam bir başarı öyküsüdür. Bu öyküde en büyük şey, hiçbir zaman Allah'ın koyduğu sınırlardan çıkmamasıdır. Bedeli ağır da olsa sabretmesini bilmiştir. Üstün ahlakı herkese rehberdir. Ona ve tüm peygamberlere selam olsun.

3.4. BİR SURE TANIYORUM: ASR SURESİ VE ANLAMI

Asr suresi, adını birinci ayetteki “asr” kelimesinden alır. Asr; zaman, çağ, ikinci vakti gibi anlamlara gelir. Kur’an’ın 103. suresidir. Mekke’de 13. sure olarak inmiştir.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

وَالْعَصْرِ {1} إِنَّ الْإِنْسَانَ لَفِي خُسْرٍ {2}

إِلَّا الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ وَتَوَاصَوْا بِالْحَقِّ وَتَوَاصَوْا بِالصَّبْرِ {3}

Bismillâhirrahmânirrahîm.	Rahman ve Rahim Allah'ın adıyla.
1. Vel asr.	1. Ant olsun zamana ki
2. İnnel insane le fi husr.	2- İnsan gerçekten zıyan içindedir.
3. İllellezine âmenû ve amilü's sâlihâti ve tevâsav bi'l hakkı ve tevâsav bi's sabr.	3. Ancak, iman edip de sâlih ameller işleyenler, birbirlerine hakkı tavsiye edenler, birbirlerine sabrı tavsiye edenler başka.

4. ÜNİTE: HZ. MUHAMMED'İN ÖRNEKLİĞİ

Üsve-i Hasene Nedir?

En güzel örnek manasına gelir. Müslümanların peygamberimizi inanç, ibadet, ticaret, eğitim, öğretim ve ahlak başta olmak üzere hayatın her alanında kendilerine örnek almaları demektir.

“Ant olsun, Allah'ın Resulünde sizin için, Allah'a ve ahiret gününe kavuşmayı uman, Allah'ı çok zikreden kimseler için güzel bir örnek vardır.” (Ahzâb suresi, 21. ayet)

Ahlaki peygamberimizden öğrenmeliyiz. Peygamberimiz; “Ben güzel ahlaki tamamlamak üzere gönderildim” buyurur.

4.1. HZ. MUHAMMED'İN (SAV) DOĞRULUĞU VE GÜVENİLİR KİŞİLİĞİ

Doğruluk: Peygamberlerin Allah'tan aldıkları emirleri değiştirmeden olduğu gibi aktarmalarıdır. Yani hiçbir şekilde yalan söylememeleridir.

Güvenilirlik: Peygamberlerin kendisine verilen emanetleri gözü gibi bakarak korumalarıdır. Yani hiçbir şekilde hile yapmamaları ve ihanet etmemeleridir.

Ω “Biliyoruz, onların dedikleri seni üzüyor, gerçekte onlar seni yalanlamıyorlar. Fakat o zalimler, bile bile Allah'ın ayetlerini inkâr ediyorlar.” (Enam suresi 33. ayet)

Ω “Münafığın alâmeti üçtür: Konuşunca yalan söyler, söz verince sözünden cayar, kendisine bir şey emanet edildiğinde hıyanet eder.”

Ω “Bana şunlar hakkında söz verin, ben de size cenneti müjdeleyeyim: Konuştuğunuz zaman doğru konuşun! Söz verdiğiniz zaman sözünüzü yerine getirin! Size emanet edileni koruyun!”

Ω “Müslüman, elinden, dilinden ve belinden başkalarının zarar görmediği kişidir.”

Ω “Allah'a inandım, de, sonra da dosdoğru ol.”

Ω Kâbe'nin tamiri bitipde Haceru'l Esved taşı yerine konacağı zaman “Beni Şeybe kapısından ilk giren

kişinin hakemliğine uyalım” demişlerdir. Kapıdan peygamberimiz girince herkes bir ağızdan: “İşte Muhammedü'l-Emîn geldi o güvenilir bir insandır.” demişlerdir.

Ω Hz. Hatice henüz Hz. Muhammed'le evli değilken O'na güvenmiş, yönetmesi için ticaret kervanlarını emanet etmiştir. Hz. Hatice, ona olan güvenini, “Ey Muhammed, sen halkın gözünde iyi tanınıyorsun, doğru, güvenilir ve güzel ahlaklısın.” sözleriyle ifade etmiştir. Bundan dolayı da Hz. Muhammed'le evlenmiştir.

Ω Peygamberimiz bir gün Safa tepesine çıkmış: “Ey insanlar! Size şu dağın ardında bir ordu var. Silahlarını kuşanmışlar ve sizinle savaşmak için geliyorlar, desem bana inanır mısınız?” demiştir. Oradakilerin hepsi: “evet inanırız çünkü sen yalan söylemezsin.” demişlerdir.

Ω Peygamberimiz Bizans İmparatoruna bir mektup yazmış ve onu İslam'a davet etmişti. İmparator bir arap tüccarlarına:

“Siz, peygamberlik iddiasından önce Muhammed'in hiç yalan söylediğini duydunuz mu?” diye sormuştur. Tüccar: “Yalan söylediğini hiç duymadık.” demiştir. İmparator: “Şayet o, Allah'a karşı yalan söylemiş olsaydı, eminim ki insanlara karşı yalan söylemekten çekinmezdi.” demiştir.

Ω Bir gün peygamberimiz ihtiyar bir kadına: Sen cennete gidemezsin, deyince kadın üzüldü ve ağlamaya başlayacaktı ki peygamberimiz hemen müdahale ederek kadına, “cennete bu şekilde ihtiyar gidemezsin demek istedim” diyerek ihtiyar kadına yalan söylemeden latife (şaka) yapmıştır.

Ω Hz. Muhammed (sav) hicret esnasında emanet edilmesi gereken malları Hz. Ali'ye emanet edip bunları sahiplerine vermesini istemiştir.

Ω Bir gün bir kadın sokakta oynayan çocuğunu “gel sana bir şey vereceğim” diye çağırır. Peygamberimiz bunu duyunca kadına: “Gerçekten çocuğuna bir şey verecek misin” diye sorar. Kadın da: “evet” der. Allah Rasülü: “Eğer onu kandırmak için böyle bir şey deseydin sana yalan yazılacaktı” diye cevap verir.

Ω Peygamberimiz bir gün pazarda buğday satan birine rastlar. Adamın kuru buğdayın altında yaş buğday sattığını görünce “Bizi aldatan bizden değildir” demiştir.

4.2. HZ. MUHAMMED'İN (SAV) MERHAMETLİ VE AFFEDİCİ OLUŞU

Merhamet: Herhangi bir canlıya gösterilen sevgi, şefkat ve acıma duygusuna denir.

Ω “Ant olsun size kendi içinizden öyle bir peygamber geldi ki, sizin sıkıntıya uğramanız ona ağır gelir. O size çok düşkün, müminlere çok şefkatli, çok merhametlidir.” (Tevbe suresi, 128. ayet)

Ω “Allah'ın rahmeti sayesinde sen onlara karşı yumuşak davrandın. Eğer kaba, katı yürekli olsaydın, onlar senin etrafından dağılıp giderlerdi. Artık sen onları affet. Onlar için Allah'tan bağışlama dile...” (Ali İmran suresi 159. ayet)

- Ω “Merhamet edenlere Allah da merhamet eder. Siz yeryüzündekilere merhamet edin ki göktekiler de size merhamet etsin.”
- Ω “Hoşgörülü ol ki hoş görülesin.”
- Ω “Bir kimse sırf Allah rızası için bir yetimin başını okşarsa, elinin dokunduğu her saç teline karşılık ona sevap vardır.”
- Ω “Allah’ım affedicisin, affetmeyi seversin, beni de affet.”
- Ω Savaş sonrası bir kadın telaş içinde çocuğunu arayıp bulur ve emzirmeye başlar. Peygamberimiz: “Bu kadın çocuğunu ateşe atar mı?” diye sorar. “Hayır” derler. Peygamberimiz: “Bilin ki Allah’ın kullarına olan merhameti, bu kadının çocuğuna olan şefkat ve merhametinden çok fazladır.”
- Ω Peygamberimiz Taif şehrine gider ve onlara İslam’ı anlatır. Fakat Taifliler peygamberimize eziyet ederler ve O’nu taşlarlar. Yine de onlara beddua etmez. “Rabbim! Halkımı bağışla, onlar ne yaptıklarının farkında değiller.” diye dua eder.
- Ω Peygamberimiz kucağındaki bir çocuğu öperken birisi “Ya Rasullallah! Benim on tane çocuğum var ama hiçbirini öpmedim.” deyince Hz. Muhammed (sav): “Kalbinde merhamet kalmamışsa ben ne yapayım. Merhamet etmeyene Allah da merhamet etmez.” buyurur.
- Ω Oğlu İbrahim bir buçuk yaşındayken vefat edince Peygamberimiz İbrahim’i bağına basıp öpmeye, koklamaya başladı ve bir yandan da ağlıyordu. Sahabe: “Siz de mi ağlıyorsunuz?” diye sordular. Peygamberimiz: “Göz yaşarır, yürek sızlar. Ancak biz Rabbimizin hoşuna gitmeyen bir söz söylemeyiz. Bil ki ey İbrahim! Senin ayrılığına dayanamıyoruz.” der.

Ω Merhamet örneği peygamberimiz çocuklarla oyun oynar ve onlarla şakalaşır. Onların hal ve hatırlarını sorar ya onların seviyesine inerek konuşur ya da onları kendi seviyesine çıkararak konuşurdu. Çocukları dizlerinde de oturturdu.

Ω Peygamberimiz 11 yaşındaki Enes'e bir görev verir. Enes sokakta oynayan çocukları görünce onlara katılır ve oyuna dalar. Peygamberimiz azarlamadan: "Enesciğim. Sana söylediğim yere gittin mi?" diye sorunca Enes de "Hemen gidiyorum Ya Resûlullah!" diye cevap verir.

Ω Mekke fethinden sonra Hz. Muhammed Kâbe önünde toplanan halka seslendi: "Ey Kureyş topluluğu! Benden ne umuyorsunuz? Size nasıl davranacağımı sanıyorsunuz?" Onlar da hayır (iyilik) beklediklerini söylediler. Bunun üzerine Hz. Muhammed: "Bugün ben size Yusuf Peygamberin kardeşlerine dediğini diyeceğim. Size hesap sormak yok, hepiniz serbestsiniz, evlerinize gidiniz." dedi ve Mekkelilerin hepsini affetti.

4.3. HZ. MUHAMMED'İN (SAV) İSTİŞAREYE ÖNEM VERMESİ

İstişare: Bir iş için bilgi veya yol-yöntem sormak, danışmak, görüş almak, fikir alışverişinde bulunmak, müracaat etmek, beyin fırtınası yapmak demektir.

Kur'an'da Şura adında bir de sure vardır ki bu surenin anlamı istişare etmek demektir. Adını şu ayetten almaktadır: "...Onların (müminlerin) işleri aralarında danışma iledir..." (Şura suresi 38. ayet)

Ω "Eğer bilmiyorsanız bilenlere sorunuz." (Enbiya suresi 7. ayet)

Ω "Ey Peygamber işlerinde onlarla fikir alışverişinde bulun." (Ali İmran suresi 159. ayet)

- Ω “Danışan asla pişman olmaz”
- Ω “Bir millet işlerini danışma ile yürüttüğü sürece sıkıntıya düşmez.”
- Ω Peygamberimiz Hz. Hatice'nin evlilik teklifini amcası Ebu Talip ile istişare yapmıştır.
- Ω İlk vahiy geldiğinde Varaka b. Nevfel'e danışmıştır.
- Ω Kızlarını evlendirirken onlara görüşlerini mutlaka sorar ve isteklerine göre hareket etmiştir.
- Ω Bedir savaşında ordunun nereye konaklanması gerektiği konusunda Hübab b. Münzir isimli sahabenin teklifini uygun bulmuştur.
- Ω Uhud savaşında savunma mı yoksa meydan savaşı mı yapılması konusunda istişareyle karar verilmiştir.
- Ω Hendek savaşında Selman-ı Farisi'nin hendek kazma teklifini uygun bulmuştur.
- Ω Gatafan kabilesinin savaş tehdidinden kurtulmak için Medine'de yetişen hurmanın üçte ikisini vererek barış yapmak istemiş, ancak arkadaşlarının bunu uygun görmemesi üzerine vazgeçmiştir.
- Ω Hudeybiye anlaşması gereği Müslümanlar o yıl Kâbe'yi ziyaret edemeyecekti ve bu durum Müslümanlarda büyük bir hayal kırıklığı oluşturmuştu. Peygamberimiz herkesin ihramdan çıkmasını söyleyince kimse bu emri dinlemedi. Peygamberimiz durumu eşi Ümmü Seleme'ye anlatarak ondan fikir aldı. O da: “Ey Allah'ın Resülü sen çadırın önüne çık, tıraşını ol, kurbanını kes ve ihramdan çık senin böyle yaptığını gören herkes sana uyacaktır.” dedi.

Danışarak (istişareyle) İş Yapmanın Faydaları Nelerdir?

- Ω Bir konu bir kaç kişiyle birlikte düşünülünce o konuya değişik açılardan bakma olanağı sağlar.
- Ω Danışarak hatalar en aza indirgenmiş olur.
- Ω Bu vesileyle insanlar birbirlerinin fikirlerine değer vermiş ve saygı duymuş olur.
- Ω Ortak hareket etme bilinci yerleşmiş olur.
- Ω Bilgi daha hızlı gelişir.

Atasözleri

Akıl akıldan üstündür.

Danışan dağlar aşmış, danışmayan düz yolda şaşmış.

4.4. HZ. MUHAMMED'İN (SAV) DAVASINDAKİ CESARET VE KARARLILIĞI

Cesaret Nedir?

Yiğitlik ve kahramanlık anlamına gelen cesaret; güç ve tehlikeli bir işe girerken kişinin kendinde bulunduğu güven duygusudur. Korku veren bir olay anında veya olağandışı durumlarda sabır ve sebat göstererek soğukkanlılığı koruyup, endişeye kapılmadan sakin bir şekilde hareket etmek demektir. Diğer adı şecaattir.

Yersiz ve gereksiz cesarete ise **cüret** denir. Cesaretin zıddı ise **korkudur**.

Kararlılık: Bir iş ve davranışta azim ve sebat göstermek, bir konuda iyi düşündükten sonra verilen karardan dönmemektir.

Azim: Karar vermek, bir şeyi yapmak hususunda büyük bir kararlılıkla gayret göstermek anlamına gelir. Azim ve sebatın kaynağı inançlı olmaktır.

- Ω “Ey iman edenler! Sabır ve dua ile Allah’tan yardım isteyin. Muhakkak ki Allah sabredenlerle beraberdir.” (Bakara suresi, 153. ayet)

- Ω “Sabredenlere mükâfatları hesapsız verilecektir.” (Zümer suresi, 10. ayet)
- Ω “Hiç kimseye sabırdan daha hayırlı ve iyi bir özellik verilmemiştir.”
- Ω “Bir kişide bulunan huyların en kötüsü aşırı cimrilik ve şiddetli korkaklıktır.”
- Ω “Güçlü kimse güreşte rakibini yenen değil, öfkelendiği zaman kendine hâkim olabilen kimsedir.”
- Ω “Sabır, musibetin ilk anında gösterilen tahammüldür.”
- Ω “...Namaz bir nurdur, sadaka burhandır, sabır ise ışıktır”
- Ω Sahabe peygamberimizi insanların en cesuru olarak nitelendirirler.
- Ω Hz. Muhammed (sav): “Allah yolunda bana yapılan eziyet kadar kimseye eziyet yapılmamıştır. Kimse benim kadar baskıya maruz kalmamıştır. Öyle otuz gün ve gece geçirdim ki benim ve Bilal’in yanında yiyecek hiç bir şey kalmamıştı.”
- Ω Davasından vazgeçmesi için tüm dünya nimetlerini önüne serseler de “Güneşi sağ elime, Ay’ı da sol elime koysalar yine de yolumdan dönmem” diyerek kararlılığını ispatlamıştır.
- Ω Peygamberimiz daha doğmadan babası ölmüş, 6 yaşında da annesini kaybetmiştir. 8 yaşında dedesini kaybetmiş, yetim ve öksüzlüğü en küçük yaşta iliklerine kadar hissetmiştir. Ama bunların üstesinden yine sabırla gelmeyi bilmiştir.
- Ω Peygamberimiz İslam’ı anlatmak uğruna türlü işkencelere maruz kalmıştır. Kâbe’de ibadet ettiği bir esnada başına yeni kesilmiş devenin işkembesini dökmüşlerdir. Kızı Fatıma, babasının yüzündeki pislikleri temizlemiştir. Ama Bir baba olan Muhammed bunları

yaşamalarına rağmen İslam uğruna verdiği karardan asla vazgeçmemiştir.

- Ω Bedir, Uhud ve Huneyn savaşında dağılan orduyu yine cesaretiyle toplamıştır. Uhud savaşında dişi kırılmasına rağmen yine de savaşa devam etmiştir.
- Ω Hicret esnasında tam yakalanacakları esnada Sevr mağarasında korkan Hz. Ebu Bekir'i teselli etmiştir: "Üzülme Allah bizimle beraberdir"
- Ω Sahabenin anlattığı ifadeye göre; bizler savaşırken bazen korktuğumuz durumlarda peygamberimizin arkasına saklanır ondan cesaret alırdık, diye söylemeleri yine onun (sav) cesaretli olduğunu göstermektedir.

4.5. HZ. MUHAMMED'İN (SAV) HAKKI GÖZETMEDEKİ HASSASİYETİ

Hak Nedir?

Sözlükte inkâr edilemeyen, doğru, doğruluk, adalet, hikmet, hikmete uygun olan hüküm, görev ahenk, uyum vb anlamlara gelir. Terim olarak ise, her hak sahibine hakkını vermek demektir. Kur'an'da 221 defa hak kavramı geçer.

Adalet Nedir?

Sözlükte insafli ve doğru olmak, doğru davranmak, zulmetmemek, eşit olmak, eşit tutmak, her şeye hakkını vermek, düzeltmek, istikamet ve hakkaniyet anlamlarına gelir. Dini terim olarak ise, ifrat ve tefrit arasında orta yolu takip etmek, hak yol üzere dosdoğru olmak, içi ve dışı eşit olmak, haklıya hakkını, haksıza cezasını vermek, suç ve cezada eşit davranmak gibi anlamlara gelir.

- Ω "Ey iman edenler! Adaleti titizlikle ayakta tutan, kendiniz, ahabanız ve akrabanız aleyhinde de olsa Allah için şahitlik eden

kimseler olun. (Haklarında şahitlik ettikleriniz) zengin olsunlar, fakir olsunlar Allah onlara (sizden) daha yakındır. Hislerinize uyup adaletten sapmayın, (şahitliği) eğip büker (doğru şahitlik etmez), yahut şahitlik etmekten kaçınırsanız (biliniz ki) Allah yaptıklarınızdan haberdardır.” (Nisa suresi, 135. ayet)

Ω “Ey inananlar! Allah için adaletle şahitlik edenler olun. Bir topluluğa karşı duyduğunuz kin sizi adaletten saptırmayın. Adil davranın, takvaya yakışan budur. Allah’tan korkun, kuşkusuz Allah yaptıklarınızdan haberdardır.” (Mâide Suresi 8. ayet)

Ω “Güçsüzün, incindiği ve hakkını alamadığı toplum yücelemez.”

Ω Peygamberimiz daha peygamber olmadan önce bile yirmili yaşlardayken Mekke’de amcası Zübeyr başkanlığında haksızlığa uğrayan, parası, malı gasp edilen güçsüz ve kimsesizlerin haklarını korumak amacıyla kurulan Hilfu’l-Fudul’a (Erdemliler Topluluğu) katılmıştır. Bu yaşlarda bile haktan yana olmaktan çekinmemiştir.

Ω Bedir savaşında alınan esirler arasında Peygamberimizin henüz Müslüman olmayan amcası Abbas da vardı. Esirler (tutsaklar) fidye vererek esirlikten kurtuluyorlardı. Bazı kişiler ‘Peygamberimizin amcasıdır’ diyerek Abbas’ın bağışlanmasını istediler. Peygamberimiz “Hayır, böyle bir şey olamaz. Onun ödemek zorunda olduğu fidyenin bir dirhemi bile bağışlanamaz.” dedi.

Ω Peygamberimizden alacağını istemeye gelen bir adam, bunu kaba bir şekilde söylemişti. Peygamberimizin yanında olanlar adama kızmışlardı. Fakat adam; “Ben hakkımı istemeye geldim.” demişti. Peygamberimiz çevresindekilere: “Sizin ondan yana olmanız gerekirdi çünkü bu adam hakkını istiyor.” dedikten sonra adama

borcunu ödedi. Adam, “Sen benim hakkımı çok iyi bir şekilde ödedin. Allah da sana ödülünü verecektir.” diye dua ederek gitti. Peygamberimiz de “İşte hak sahiplerinden yana çıkıp hakkın yerini bulmasına yardımcı olanlar, insanların en hayırlılarıdır. İçinde, zayıf kimsenin incitilmeden hakkını alamadığı bir toplum yükselemez” dedi.

Ω Mahzumoğulları’ndan bir kadın hırsızlık yapar. Bir kısım ileri gelen Kureyşliler Hz. Muhammed’e bir aracı göndererek kadını affetmesini isterler. Bu işi Hz. Muhammed’in çok sevdiği bir kişi olan Üsame’nin yapabileceğini düşünürler. Sonra durumu iletmek üzere Üsame’yi Peygambere gönderirler. Üsame gelip durumu anlatınca Hz. Peygamber üzülür. Ayağa kalkarak şunları söyler: “Ey insanlar, sizden önceki insanlar aralarında varlıklı biri hırsızlık yaptığında ona dokunmazlar; zayıf biri hırsızlık yaptığında ise onun cezasını verirlerdi. Allah onları bu yüzden helak etti. Allah’a yemin ederim, değil o kadın, bu suçu işleyen Muhammed’in kızı Fatıma bile olsa onun da cezasını veriririm.” dedi.

Ω Peygamberimiz vefatına yakın bir zamanda “Ey Müslümanlar, şayet birinize haksız bir muamelede bulunmuşsam onu ödemeye hazırım. Kimin hakkı varsa işte şahsım işte malım gelsin alsın.” diyerek üzerinde hiç kimsenin hakkının kalmasını istememiştir.

Ω Haceru’l-esved taşının yerine konulması konusunda kabileler arasında savaş başlama durumuna gelindiği bir zamanda Kâbe Hakemliği yapan peygamberimiz kıvrak zekâsıyla bu problemi çözmüştür. Hırkasını yere serip taşı hırkanın ortasına koyarak bütün kabile liderlerinin bir köşesinden tutmasını sağlamıştır. Böylece

adalet konusunda hiç bir kabileye haksızlık yapılmamış olmaktadır.

4.6. HZ. MUHAMMED (SAV) İNSANLARA DEĞER VERİRDİ

- Ω Hz. Muhammed toplumdaki bütün insanlara aynı değeri vermiştir.
- Ω İnsanlar arasında ırk, dil, din ve cinsiyet ayrımı yapmamıştır.
- Ω “Ey İnsanlar! Rabbiniz birdir. Babanız da birdir. Hepiniz Âdem’in çocuklarıdır. Âdem ise topraktır. Allah katında en kıymetli olanınız O’ndan en çok korkmanızdır. Arabın aceme acemin araba üstünlüğü yoktur. Üstünlük takvadadır.” (Veda hutbesinden)
- Ω Müslüman olmayan komşularıyla iyi geçinir, hasta olduklarında onları ziyaret eder, hangi dinden olursa olsun insana insan olduğu için değer verilmesini isterdi.
- Ω Bir gün Hz. Muhammed ve arkadaşları otururken önlerinden bir cenaze geçer. O, cenazeyi görünce hemen ayağa kalkar. Bunun üzerine yanındakiler ona, ölen kişinin Müslüman olmadığını söylerler. Hz. Peygamber, onlara; “Bu da bir insan değil mi?” diyerek insana insan olduğu için değer vermiştir.
- Ω Hz. Muhammed (sav) insanlar arasında zengin ve fakir ayrımı yapmamıştır.
- Ω İnsanları makam ve mevkilerine göre değil insanlıklarına göre değerlendirmiştir.
- Ω “Bütün insanlar (kadın erkek) tarak dişleri gibi birbirine eşittir.”
- Ω Savaş esirlerine işkenceyi yasaklamıştır.
- Ω Bedir savaşında esirlerin ellerinin bağlandığını gören Hz. Muhammed (sav) derhal ellerinin çözülmesini istemiştir.

- Ω Hz. Muhammed (sav) kölelik sistemini peyder pey (aşamalı olarak) kaldırmıştır. Zengin olanlara köle azad etmelerini teşvik etmiştir.
- Ω Hz. Muhammed (sav) kız çocuklarının diri diri gömülmelerine şiddetle karşı çıkmıştır. (Cahiliye dönemi adetlerinde kadına değer verilmediği için yeni doğan kız çocuğu ve ailesi toplum tarafından ayıplanırdı. Baba bu toplumsal baskıdan kurtulmak için kızını diri diri toprağa gömmek zorunda kalırdı.)
- Ω Hz. Muhammed (sav) kadınlara değer verirdi. (Cahiliye döneminde kadının asla değeri yoktu. Bir mal gibi alınıp satılıyordu.)
- Ω Hz. Muhammed (sav) kibirli ve alaycı konuşmazdı. Alçak gönüllü ve hoşgörülü davranırdı.
- Ω Hz. Muhammed (sav) insan onuruna önem verir kimseyi azarlamazdı.
- Ω Uhud savaşında yerlerini terk edip savaşın yenilmesine sebep olan 50 okçuyu asla azarlamamıştır.
- Ω Hz. Muhammed (sav) konuşanın sözünü asla bölmez konuşanı can kulağıyla dinlerdi. Muhatabına bizzat yönünü dönerek konuşurdu.
- Ω Hz. Muhammed (sav) çocukları çok severdi. Kuşu ölen çocuğun evine taziyeye bile gitmiştir.
- Ω Bir gün Medine hurmalığını taşıyan çocuğu gören peygamberimiz çocuğun yanına gider. Çocuğu kucağına alır ve ona kızmadan sorar. “Niçin taşıyorsun?” Çocuk cevap verir: karnım aç ve onun için taşıyorum, der. O da, gel beraber seninle hurmaların yetmiş olanlarını yiyelim, der.
- Ω Kendisine verilen hediyeleri kabul ederdi.
- Ω Hasta, yaşlı ve engelli insanlara daima şefkat elini uzatmıştır.

Ω Hz. Muhammed (sav) davet edenlerin davetine icabet ederdi.

Ω Bir gün Peygamberimiz arkadaşlarıyla oturup konuşurken yaşlı bir kadın ona, “Ey Allah’ın peygamberi, sana anlatacak bazı sorunlarım var. Yanıma gelir misin?” dedi. Peygamberimiz ona doğru dönerek; “Medine’nin neresine dersen geleyim. Derdini söyle, dinleyip sana yardımcı olayım.” buyurdu.

Ω Hz. Muhammed (sav) kendisi için istemediği bir şeyi başkaları için de istemezdi.

Yemek sırasında Peygamberimizin kurumuş ve bozulmuş hurmaları elinde biriktirdiğini gören bir kişi “Verin, onları ben yiyeyim.” deyince; O (s.a.v.) “Ben kendim için hoş görmediğim bir şeyi sizin için asla istemem.” demiştir.

Ω “Sizin en hayırlınız insanlara en faydalı olanınızdır.”

Ω “Müslümanın Müslüman üzerinde altı hakkı vardır. Karşılaştığında selam verir, davetine icabet eder, aksırdığı zaman elhamdülillah derse yerhamükallah der, hastalandığında ziyaret eder, öldüğünde cenazesine katılır, kendisi için istediği şeyi kardeşi için de ister.”

Ω Sahabeden Enes bin Malik anlatıyor: Hz. Peygamber (sav) biriyle karşılaşip konuşmaya başlayınca o zat yüzünü çevirmedikçe kendisi o kişiden yüzünü çevirmezdi. Biri ile karşılaşip elini tutunca adam elini bırakmadıkça elini çekmezdi. Sahabelerle otururken ayaklarını asla uzatmazdı. O insana verdiği önemin bir göstergesi olarak ölülerin arkasından olumsuz konuşulmasını ve kabirlerin üzerine oturulmasını da yasaklamıştır.

Ω Mescidi Nebevî’yi süpüren yaşlı bir kadın vardı. Bir ara Resûlullah (sav) onu göremeyince nerede olduğunu sordu. “Öldü” dediler.

Peygamberimiz: “Bana haber verseydiniz ya!” buyurdu. Ardından kadının mezarına giderek dua etti.

4.7. BİR SURE TANIYORUM: KUREYŞ SURESİ VE ANLAMI

Kur'an-ı Kerimin 106. suresidir. Mekke döneminde inmiştir. 4 ayettir. Adını ilk ayette geçen Kureyş kelimesinden alır. Kureyş, Hz. Peygamberin mensup olduğu kabilenin adıdır. Peygamberimiz Kureyş'in Haşimoğulları koluna mensuptur.

Kâbe'nin gözetim ve bakımını Kureyş kabilesi üstlenmişti. Bundan dolayı diğer Arap kabileleri onlara büyük saygı gösteriyorlardı. Özellikle fil olayından sonra bu saygınlıkları daha da artmıştır. Bu surede Allah'ın Kureyş'e verdiği nimetler hatırlatılmaktadır.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

لِإِيلَافِ قُرَيْشٍ {1} إِيلَافِهِمْ رِحْلَةَ الشِّتَاءِ وَالصَّيْفِ {2}

فَلْيَعْبُدُوا رَبَّ هَذَا الْبَيْتِ {3} الَّذِي أَطْعَمَهُمْ مِّنْ جُوعٍ وَآمَنَهُمْ مِّنْ خَوْفٍ {4}

Bismillâhirrahmânirrahîm.	Rahman ve Rahim Allah'ın adıyla.
1. Li'î lâfi Kurayş	1. Kureyşe kolaylaştırıldığı için
2. İlâfihim rihleteşşitâi vessayf	2. Yaz ve kış yolculuklarını alıştırdığı için
3. Felya'büdû rabbe hâzelbeyt	3. Bu evin rabbine ibadet etsinler
4. Ellezî et'amehüm min cû'in ve âmenehüm min havf	4. O (Allah) ki açlığa karşı onları yedirdi ve korkuya karşı onlara güven verdi

5. ÜNİTE: KUR'AN-I KERİM VE ÖZELLİKLERİ

5.1. İSLAM DİNİNİN TEMEL KAYNAKLARI

İslam dininin 2 temel kaynağı vardır. Bunlar: Kur'an-ı Kerim ve Sünnettir.

Kur'an Nedir?

Sözlükte “toplamak, okumak, bir araya getirmek” demektir. Terim olarak ise: “Hz. Peygambere vahiy yoluyla gelen, mushaflarda yazılı olan, değiştirilmeden nesilden nesile aktarılan, okunması ve yaşanması ile ibadet edilen, Allah'ın (cc) mucize kelamına denir.

Kur'an-ı Kerim'in Özellikleri Nelerdir?

- Ω Cebrail aracılığıyla Hz. Muhammed'e (sav) vahyedilmiştir.
- Ω Arap diliyle indirilmiştir.
- Ω Allah kelamıdır yani lafzı ve manası Allah'a ait bir mucizedir.
- Ω Kur'an birden değil peyderpey (parça parça) 23 yılda inmiştir.
- Ω Fatiha suresiyle başlar Nas suresiyle biter.
- Ω 23 yıl vahiy kâtiplerince yazılmış ve ezberlenmiştir.
- Ω Hiçbir şekilde değişmeden tevatürle (çoğunluk tarafından) gelmiştir.
- Ω Hz. Ebu Bekir zamanında kitap haline getirilmiştir. Hz. Ömer zamanında çoğaltılmıştır.
- Ω Son ilahi kitaptır. Evrenseldir. Yani tüm insanlığa gönderilmiştir.
- Ω Lafzi okunmasıyla sevap kazanılan bir kitaptır.
- Ω Ezberlenmesi kolaydır.

Kur'an-ı Kerim'in Diğer İsimleri Nelerdir?

1. el-Aceb: Hayrete düşüren, ilginç hakikat. 72/1

2. el-Adl: Mutedil ölçüler koyan, adalet kaynağı ve adaletin kendisi olan. 6/115
3. Ahsenü'l-Hadîs: Sözün en güzeli olan. 39/23
4. el-Alî: Yüce olan ve yücelten. 43/4
5. el-Arabî: Arapça olan. 39/28
6. el-Âyât: Ayet cümlelerinden oluşan. 2/252
7. el-Azîm: Büyük olan. 15/87
8. el-Azîz: İzzet kaynağı, çok değerli olan, aziz eden. 41/41
9. el-Bahr*: Güzellik ve hikmetleri bitmek tükenmek bilmeyen bir derya/deniz olan.
10. el-Bâliğa: Üstün ve yüce olan. 54/5
11. el-Belağ: Kutlu mesaj. 14/52
12. el-Besâir: Apaçık mucizevi belgeler mecmuası. 45/20
13. el-Beşîr ve en-Nezîr: Müjdecî ve uyarıcı olan. 2/119
14. el-Beyân: Apaçık olan. Onun hem lafzı hem manası açıktır. 3/138
15. el-Beyyinât: Apaçık belgeler topluluğu. 29/49
16. el-Beyyine: Belge, delil. 6/157
17. el-Burhân: Açık delil, belge. 4/174
18. el-Büşrâ: Müjdecî, müjde veren. 2/97
19. el-Dâfi*: Sıkıntıları defeden, müdafaa eden. Ahiret sıkıntılarını müminden giderdiği için bu isim verilmiştir.
20. el-Esâra: Bilgi izleri. 46/4
21. el-Fadl: Lütuf, nimet. 10/58
22. el-Fasl: Kesin hatlarıyla ayırt eden, ayıraç. 86/13
23. el-Furkân: Hakkı batıldan, iyiyi kötüden, doğruyu yanlıştan ayıran. 25/1

24. el-Ğayb: Gayb bilgileri içeren. 2/3

25. el-Haber*: En doğru ve geçek haber kaynağı olan.

26. Hablullâh: Allah'ın kopmaz, sağlam ipi. 3/103

27. Hablullâh el-Metîn*: Allah'ın kopmayan sağlam ipi.

28. el-Hadîs: Geçek ve doğru söz. 7/185

29. el-Hakk: Gerçeğin kendisi. 69/51 Kur'an'ın hem Cenâb-ı Hakk'ın katından geldiğini, inişinde hiç bir şüphe olmadığını ve içeriğinin salt gerçeklerden ibaret olduğunu vurgulayan bir isimdir.

30. el-Hakîm: Hikmetli, hikmet kaynağı olan. 36/2 Aynı kökten türetilen el-Hikme, el-Hukm, el-Muhkem ve el-Muhkeme isimleri, Kur'an'ın Hakîm olan Allah kelâmı olduğunu, hikmetlerle dolu olduğunu, sağlam lafızlardan oluştuğunu, açık ve anlaşılır manada olduğunu vurgulamaktadır.

31. el-Haras*: Koruyucu. Şeytana karşı bekçi.

32. el-Hayr: Hayır ve iyiliğin kendisi. 16/30

33. el-Hikmet: Hikmetli sözlerin kaynağı. 54/5

34. el-Huccet: Delil. 6/149

35. el-Hüdâ: Hidayet rehberi olan, doğru yolu gösteren. 2/2 Aynı kökten el-Hâdî de denmiştir.

36. el-Hüküm: En doğru ve en hikmetli ilkeler içeren. 13/37

37. el-İsmet*: Günahlardan koruyan.

38. el-İmâm: Önder, rehber. 17/71

39. el-İnzâl: Yücelerden inen. 5/174

40. el-Kasas: En güzel kıssaları anlatan. 12/3

41. el-Kâsımuz-Zahr*: Bel kıran.

42. el-Kavl: Sözlerin en güzeli. 28/51

43. el-Kayyim: Dosdoğru ilkeler içeren. 18/1-2

44. el-Kayyime: Dosdoğru hüküm ve ilkeler kaynağı. 98/1-3
45. el-Kelâm: Sözlerin en güzeli. 9/6
46. el-Kelimât/Kelimâtullah: En güzel sözler mecmuası. 31/27
47. el-Kelime/Kelimetullah: En güzel söz. 6/115
48. el-Kerîm: Keremli, ikramı bol olan. 56/77-80
49. el-Kevser: Bolluk ve bereket kaynağı. 108/1
50. el-Kıst: Adaletin kendisi olan, adalet ilkeleri içeren. 5/42
51. el-Kîl: Söylenenlerin en güzel ve en doğrusu. 4/122
52. el-Kitâb: Yazılı belge. 44/2
53. el-Kur'ân: Okunan ve tüm hikmetleri kendisinde toplayan. "Rahman, Kur'an'ı öğretti." 55/1-2
54. el-Mâ: Su gibi bereket kaynağı olan. 23/18
55. Mâhil*: Savunan, müdafaa eden.
56. el-Makrû': Sürekli okunan. 17/106
57. el-Mecîd: Şanlı, şanı yüce olan. 85/21-22
58. Me'debetullah*: Allah'ın ziyafet sofrası.
59. el-Merfû': Rütbesi, şanı yüce olan, yüceltilmiş kitap. 80/13-14
60. el-Mesânî: Sürekli tekrarlanan, dillerden düşmeyen. 15/87
61. el-Mesel: En güzel, en anlamlı ve en çarpıcı örnek. 14/24
62. el-Mestûr: Satırlara yazılmış olan. 52/2-3
63. el-Metlûv: Anlaşılarak okunan. 2/121
64. el-Mev'ıza: En etkili ve en güzel öğüt. 10/57
65. Muhkeme: Lafız ve manası sağlam, hikmetle dolu olan. 47/20
66. el-Mu'addil*: Adalet rehberi.
67. el-Mübârek: Bereket kaynağı, şanı yüceltilmiş olan. 38/29
68. el-Mübeşşir: Müjdeleyen. 18/1-2

69. el-Mübîn: Açık, lafzı ve manası açık olan. 43/2
70. el-Müfassal: Açık açık bölümlerden oluşan. 6/114
71. el-Müheymin: Kendinden önceki ve sonraki bütün hakikatleri koruyup kollayan, hakikatlere tanıklık yapan. 5/48
72. el-Mükerrem: Keremli, ikramı bol mukaddes kaynak. 80/13-14
73. el-Münezzel: Yücelerden indirilen. 6/114
74. el-Münîr: Aydınlatıp ışıtan, sönmeyen güneş. 3/184
75. el-Mürattel: Ağır ağır, üzerinde durula durula okunan. 73/4
76. el-Mürşid*: En doğruya götüren, en güzeli gösteren rehber, yol gösterici.
77. el-Müsaddık: Gerçekleri tasdik eden. 6/92
78. el-Müsebbit: Lafız ve mesajı sabitleşen, unutulup yok olmayacak olan. 11/120
79. el-Mutahhar: Her türlü kirden arınmış olan, tertemiz olan ve arındıran. 80/1-14
80. el-Müteşâbih: Lafız ve mana bakımından ayetleri birbirine benzeyen. 39/23
81. en-Nebe': En önemli ve büyük haber. 38/67
82. en-Necât*: Kurtuluş kaynağı olan.
83. en-Nî'met: Nimetlerin en güzeli. 68/2
84. en-Nücûm: Ayet ayet, sure sure inmiş olan. 56/75
85. en-Nûr: Işık ve aydınlık kaynağı olan. 24/157
86. er-Rahmet: Rahmet ve merhamet kaynağı. 27/77
87. er-Risâlet: İlahî mesaj. 5/67
88. er-Rüchân*: Üstünlük sahibi, tercihe şayan olan, ağır basan.
89. er-Rûh: Hayat kaynağı olan. 42/52

90. Sâhibü'l-Mü'min*: Müminin sahibi, arkadaşı, dostu, yârânı.
91. es-Sekîl: Ağırılığı olan söz. 73/5
92. es-Sıdk: Sözün en doğrusu olan. 39/33
93. es-Sırâtu'l-Müstekîm: Dosdoğru yol.
94. es-Suhuf: Sayfalardan oluşan. 80/13-14
95. Şâfi'-Müşeffa'*: Şefaati umulan ve şefaati kabul edilen.
96. eş-Şifâ: Şifa kaynağı olan. 10/57
97. et-Tafsîl: Birbirini açıklayan apaçık bölümler halinde inen. 6/97
98. et-Tefsîr: Manası açık ve anlaşılır olan. 25/33
99. et-Tenzîl: Yücelerden indirilmiş olan. 26/192
100. et-Tasdîk: Doğrulayan ve doğrulanan. 10/37
101. et-Tebsıra: Apaçık belge. 50/8
102. et-Tezkira: En etkili öğüt. 76/8
103. et-Tibyân: Gerçeği açıklayan, apaçık gerçeklerin kitabı. 16/89
104. el-Urvetü'l-Vüskâ: Kopmayan sağlam kulp, tutamak. 2/256;

31/22

105. Ümmü'l-Kitâb: Kitapların anası, özü, esası olan. 3/7; 43/1-4
106. el-Vahy: Vahiy mahsülü olan. 21/45
107. ez-Zebûr: Tüm ilahi kitaplar. 21/105
108. ez-Zikr: Yüce Allah'ı hatırlatan en etkili öğüt. 21/50
109. ez-Zikrâ: Öğütlerin en güzel ve etkilisi. 50/8

Sünnet Nedir?

Sözlükte yol, âdet ve gidişat gibi anlamlara gelir. Terim olarak Hz. Peygamberin sözleri, uygulamaları ve sahabilerin yapmış olduğu davranışları peygamberimizin onaylaması demektir.

Sünnet İslam'ın 2. temel kaynağıdır.

Hadis: Başkaları tarafından rivayet edilen peygamberimizin söz, fiil ve takrirlerine (sükûnlarına) denir. Kısaca hadis peygamberimizin sözleridir sünnet ise peygamberimizin davranışlarıdır.

Sünnetin Çeşitleri Nelerdir?

Kavli (sözlü) Sünnet: Peygamberimizin sözlü tavsiye ve emirleridir.

“İman etmedikçe cennete giremezsiniz birbirinizi sevmedikçe de iman etmiş olmazsınız”

Fiili Sünnet: Peygamberimizin bizzat bedeniyle yaptığı dini eylemlerdir.

“Beni nasıl namaz kılarken görüyorsanız, siz de öylece namaz kılıyorsunuz.”

Takriri Sünnet: Peygamberimizin gördüğü veya duyduğu bir olayı onaylamasıdır. Örneğin su bulamadığı için teyemmümle namaz kılan bir sahibinin su bulduğunda namazını iade etmemesine peygamberimiz sessiz kalmış ve onaylamıştır.

Peygamberimiz Kur'anı açıklamış ve ona göre yaşamıştır. “... İnsanlara, kendilerine indirilene açıklaman ve onların da (üzerinde) düşünmeleri için sana bu Kur'an'ı indirdik.” (Nahl suresi, 44. ayet)

Peygamberimiz Kur'an'da farz olan ibadetlerin (namaz, abdest, oruç, zekât, hac vb) nasıl yapılması gerektiğini açıklamıştır. Örneğin zekât Kur'an'da emredilir ama nasıl verileceği yazmaz. Zekâtın nelerden nasıl verilmesi gerektiğini peygamberimiz açıklamıştır. “40 koyundan 120'ye kadar 1 koyun, 200'e kadar 2 koyun, 300'e kadar 3 koyun, 300'den fazlasında her 100 için 1 koyun zekât verilir.”

Ahlaki yaşantıyı da peygamberimiz Kur'an'a göre yaşamıştır. “Andolsun, Allah'ın Resûlü'nde sizin için; Allah'a ve âhiret gününe kavuşmayı uman, Allah'ı çok zikreden kimseler için güzel bir örnek vardır.” (Ahzâb suresi, 21.

ayet) Hz. Aişe annemize peygamberimizin ahlakını sorduklarında “Siz hiç Kur’an okumuyor musunuz? O’nun ahlakı Kur’an’dı” demiştir.

5.2. KUR’AN-I KERİM’İN ANA KONULARI

Kur’an’ın ana konuları 5 ana başlıkta toplanır.

- *İnanç
- *İbadet
- *Muamelat (sosyal hayat)
- *Ahlak
- *Kıssa

İnanç Esasları Nedir?

Kur’an’da kesin olarak inanılması gereken konulara denir. İslam dininin inanç esasları 6 başlık altında toplanır. Buna imanın 6 şartı da denmektedir.

Bunlar:

- *Allah’a iman
- *Meleklerle iman
- *Peygamberlere iman
- *Kitaplara iman
- *Ahirete iman
- *Kader ve Kazaya iman

1.) Allah’a iman

Allah’a inanmak tüm iman esaslarının temelini oluşturur.

Allah’a iman onun varlığını ve birliğini kabul etmek demektir. Bu da kelime-i tevhitte ve İhlas suresinde anlatılmaktadır. “De ki: O, Allah birdir. Allah sameddir. O, doğurmamış ve doğmamıştır. Onun hiçbir dengi yoktur.” (İhlas suresi 1.2.3.4. ayetler) Bizler Allah’ı kendi kafamıza göre değil Allah kendini nasıl tanıtmışsa o şekilde öğreniriz. Bu vesileyle Allah’a inanan bir insan öncelikle inanma ihtiyacını karşılamış olur. Bu temel gereksinimi karşılayan bir insanın manevi yönden yıkılması mümkün değildir.

‘Esmâ’ül Hüsna’ Allah’ın 99 ismi:

1- Allah(C.C.): Eşi benzeri olmayan, bütün noksan sıfatlardan münezeh tek ilah, Her biri sonsuz bir hazine olan bütün isimlerini kuşatan özel ismi. İsimlerin sultanı.

2- Er-Rahmân: Dünyada bütün mahlûkata merhamet eden, şefkat gösteren, ihsan eden.

3- Er-Rahîm: Ahirette, müminlere sonsuz ikram, lütuf ve ihsanda bulunan.

4- El-Melik: Mülkün, kâinatın sahibi, mülk ve saltanatı devamlı olan.

5- El-Kuddûs: Her noksanlıktan uzak ve her türlü takdise layık olan.

6- Es-Selâm: Her türlü tehlikelerden selamete çıkararak.

7- El-Mü'min: Güven veren, emin kılan, koruyan.

8- El-Müheymin: Her şeyi görüp gözetken.

9- El-Azîz: İzzet sahibi, her şeye galip olan.

10- El-Cebbâr: Azamet ve kudret sahibi. Dilediğini yapan ve yaptıran.

11- El-Mütekebbir: Büyüklükte eşi, benzeri olmayan.

12- El-Hâlık: Yaratan, yoktan var eden.

13- El-Bâri: Her şeyi kusursuz ve uyumlu yaratan.

14- El-Musanvir: 'Varlıklara şekil veren.

15- El-Gaffâr: Günahları örten ve çok mağfiret eden.

16- El-Kahhâr: Her şeye, her istediğini yapacak surette, galip ve hâkim olan.

17- El-Vehhâb: Karşılıksız hibeler veren, çok fazla ihsan eden.

18- Er-Rezzâk: Bütün mahlukatın rızkını veren ve ihtiyacını karşılayan.

19- El-Fettâh: Her türlü müşkülleri açan ve kolaylaştıran, darlıktan kurtaran.

20- El-Alîm: Gizli açık, geçmiş, gelecek, her şeyi en ince detaylarına kadar bilen.

21- El-Kâbid: Dilediğine darlık veren, sıkarak, daraltarak.

22- El-Bâsit: Dilediğine bolluk veren, açan, genişleten.

23- El-Hâfid: Dereceleri alçaltan

24- Er-Râfi: Şeref verip yükselten.

25- El-Mu'ız: Dilediğini aziz eden, izzet veren.

26- El-Müzil: Dilediğini zillete düşüren.

27- Es-Semi: Her şeyi en iyi işiten.

28- El-Basîr: Gizli açık, her şeyi en iyi gören.

29- El-Hakem: Mutlak hakim, hakkı batıldan ayıran. Hikmetle hükmeden.

30- El-Adl: Mutlak adil, çok adaletli.

31- El-Latîf: Lütuf ve ihsan sahibi olan. Bütün incelikleri bilen.

32- El-Habîr: Olmuş olacak her şeyden haberdar.

33- El-Halîm: Cezada, acele etmeyen, yumuşak davranan.

34- El-Azîm: Büyüklükte benzeri yok. Pek yüce.

35- El-Gafûr: Affi, mağfireti bol.

36- Eş-Şekûr: Az amele, çok sevap veren.

37- El-Aliyy: Yüceler yücesi, çok yüce.

38- El-Kebîr: Büyüklükte benzeri yok, pek büyük.

39- El-Hafîz: Her şeyi koruyucu olan.

40- El-Mukîr: Her yaratılmışın rızkını, gıdasını veren, tayin eden.

41- El-Hasîb: Kulların hesabını en iyi gören.

42- El-Celîl: Celal ve azamet sahibi olan.

43- El-Kerîm: Keremi, lütuf ve ihsanı bol, karşılıksız veren, çok ikram eden.

44- Er-Rakîb: Her varlığı, her işi her an görüp, gözeten, kontrolü altında tutan.

45- El-Mucîb: Duaları, istekleri kabul eden

46- El-Vâsi: Rahmet, kudret ve ilmi ile her şeyi ihata eden”

47- El-Hakîm: "Her işi hikmetli, her şeyi hikmetle yaratan.

48- El-Vedûd: Kullarını en fazla seven, sevilmeye en layık olan.

49- El-Mecîd: Her türlü övgüye layık bulunan.

50- El-Bâis: Ölüleri diriltten.

51- Eş-Şehîd: Her zaman her yerde hazır ve nazır olan.

52- El-Hakk: Varlığı hiç değişmeden duran. Var olan, hakkı ortaya çıkaran.

53- El-Vekîl: Kendisine tevekkül edenlerin işlerini en iyi neticeye ulaştırıran.

54- El-Kaviyy: Kudreti en üstün ve hiç azalmaz.

55- El-Metîn: Kuvvet ve kudret kaynağı, pek güçlü.

56- El-Veliyy: İnananların dostu, onları sevip yardım eden.

57- El-Hamîd: Her türlü hamd ve senaya layık olan.

58- El-Muhsî: Yarattığı ve yaratacağı bütün varlıkların sayısını bilen.

59- El-Mübdi: Maddesiz, örneksiz yaratan.

60- El-Muîd: Yarattıklarını yok edip, sonra tekrar diriltecek olan.

61- El-Muhyî: İhya eden, diriltten, can veren.

62- El-Mümît: Her canlıya ölümü tattıran.

63- El-Hayy: Ezeli ve ebedi hayat sahibi.

64- El-Kayyûm: Varlıkları diri tutan, zatı ile kaim olan.

65- El-Vâcid: Kendisinden hiçbir şey gizli kalmayan, istediğini, istediği vakit bulan.

66- El-Macîd: Kadri ve şanı büyük, keremi, ihsanı bol olan.

- 67- El-Vâhid: Zat, sıfat ve fiillerinde benzeri ve ortağı olmayan, tek olan.
- 68- Es-Samed: Hiçbir şeye ihtiyacı olmayan, herkesin muhtaç olduğu.
- 69- El-Kâdir: Dilediğini dilediği gibi yaratmaya muktedir olan.
- 70- El-Muktedir: Dilediği gibi tasarruf eden, her şeyi kolayca yaratan kudret sahibi.
- 71- El-Mukaddim: Dilediğini, öne alan, yükselten.
- 72- El-Muahhir: Dilediğini sona alan, erteleyen, alçaltan.
- 73- El-Evvel: Ezeli olan, varlığının başlangıcı olmayan.
- 74- El-Âhir: Ebedi olan, varlığının sonu olmayan.
- 75- El-Zâhir: Varlığı açık, aşikâr olan, kesin delillerle bilinen.
- 76- El-Bâtın: Akılların idrak edemeyeceği, yüceliği gizli olan.
- 77- El-Vâlî: Bütün kâinatı idare eden.
- 78- El-Müteâlî: Son derece yüce olan.
- 79- El-Berr: İyilik ve ihsanı bol, iyilik ve ihsan kaynağı.
- 80- Et-Tevvâb: Tövbeleri kabul edip, günahları bağışlayan.
- 81- El-Müntekim: Zalimlerin cezasını veren, intikam alan.
- 82- El-Afüvv: Affi çok olan, günahları affetmeyi seven.
- 83- Er-Raûf: Çok merhametli, pek şefkatli.
- 84- Mâlik-ül Mülk: Mülkün, her varlığın sahibi.
- 85- Zül-Celâli vel ikrâm: Celal, azamet ve pek büyük ikram sahibi.
- 86- El-Muksit: Her işi birbirine uygun yapan.
- 87- El-Câmi: Mahşerde her mahlûkatı bir araya toplayan.
- 88- El-Ganiyy: Her türlü zenginlik sahibi, ihtiyacı olmayan.
- 89- El-Mugnî: Müstağni kılan. İhtiyaç gideren, zengin eden.
- 90- El-Mâni: Dilemediği şeye mani olan, engelleyen.

91- Ed-Dârr: Elem, zarar verenleri yaratan.

92- En-Nâfi: Fayda veren şeyleri yaratan.

93- En-Nûr: Âlemleri nurlandıran, dilediğine nur veren.

94- El-Hâdî: Hidayet veren.

95- El-Bedî: Eşi ve benzeri olmayan güzellik sahibi, eşsiz yaratan.

96- El-Bâkî: 'Varlığının sonu olmayan, ebedi olan.

97- El-Vâris: Her şeyin asıl sahibi olan.

98- Er-Reşîd: İrşada muhtaç olmayan, doğru yolu gösteren.

99- Es-Sabûr: Ceza vermede acele etmeyen.

2) Meleklerle İman

Melekler nurdan yaratılmış varlıklardır. Allah'a isyan etmeyen, O'nun emirlerini harfiyen yerine getiren ve mahiyetlerini bilemediğimiz varlıklardır. Bu dünyada da ahirette de Allah tarafından çeşitli vazifelerle görevlendirilmişlerdir.

Cebrail: Vahiy meleğidir.

Azrail: Ölüm meleğidir.

Mikail: Tabiat meleğidir.

İsrafil: Sur meleğidir. (Sura üfürür)

Kiramen Katibin: Yazıcı meleklerdir. (sevap –günah yazar)

Münker Nekir: Sorgu sual melekleridir. (kabirde sorar)

Hamele-i Arş: Arşı taşıyan melektir.

Rıdvan: Cennet meleğidir. (cennet meleklerinin başı)

Malik: Cehennem meleğidir. (cehennem meleklerinin başı)

Hafaza: Koruyucu meleklerdir.

Müjdeleyici: Cennete gidenleri müjdeleyen melektir.

3) Peygamberlere iman

Peygamberler, Allah'tan aldığı ilahi mesajları insanlara değiştirmeden tebliğ eden ve insanlara rehberlik yapan kişilerdir. Peygamberlerin belirli sıfatları vardır. Bunlar:

Sıdk: Peygamberlerin doğru sözlü olmalarıdır. Yalan söylemezler.

Emanet: Peygamberlerin güvenilir olmalarıdır. İhanet etmezler.

Fetamet: Peygamberlerin akıllı ve zeki olmalarıdır. Deli değildirler.

İsmet: Peygamberlerin günah işlememeleridir. Hırsızlık yapmazlar.

Tebliğ: Peygamberlerin vahyi insanlara değiştirmeden sunmalarıdır.

Vahye ekleme ya da çıkarma yapmazlar. Bundan dolayı peygamberlerin getirdiği vahye sınıksız sarılmamızdır.

Kur'an'da adı geçen peygamberler şunlardır:

Hz. Âdem,	Hz. İdris,	Hz. Nuh,	Hz. Hud,
Hz. Salih,	Hz. İbrahim,	Hz. Lût,	Hz. İsmail,
Hz. İshak,	Hz. Yakub,	Hz. Yusuf,	Hz. Eyyub,
Hz. Şuayb,	Hz. Musa,	Hz. Harun,	Hz. Davud,
Hz. Süleyman,	Hz. İlyas,	Hz. El-Yesa',	Hz. Zül-Kıfl,
Hz. Yunus,	Hz. Zekeriyya,	Hz. Yahya,	Hz. İsa,
Hz. Muhammed (sav).	*Hz. Zül'karneyn,	*Hz. Üzeyir,	*Hz. Lokman

Not: * Peygamber oldukları tam bilinmeyenlerdir.

4) Kitaplara iman

Allah tarafından Cebrail aracılığıyla peygamberlere vahiy yoluyla verilen kitaplara denir. Vahiy mahsulü olan bu kitaplar insanlığın kuruluş reçeteleridir. Bu bağlamda herhangi bir sıkıntıyla karşılaştığımızda problemi çözmek için Kur'an'a bakmamız biz Müslümanlar üzerine bir görevdir. 4 kutsal kitap ve gönderilen peygamberleri şunlardır:

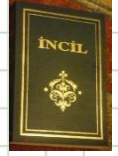

Tevrat → Hz. Musa (as)

Zebur → Hz. Davud (as)

İncil → Hz. İsa (as)

Kur'an → Hz. Muhammed (sav)

5) Ahirete İman

Bu dünyada öldükten sonra ahiret hayatında yeniden dirilme inancına denir. Ahiret inancı bir Müslümanın hayatına yön veren temel inanç esasıdır. Çünkü ahiret, insana hesap verme şuurunu kazandırır. Bu özelliğe sahip bir Müslüman asla yanlış şeyler yapmaz. Sorumluluk bilinciyle hareket eder. Bu da Müslümanları huzurlu yapar.

6) Kaza ve Kadere İman

Allah'ın her şeyi önceden planlaması ve bilmesine kaza, bunun gerçekleşmesine de kaza denir. Allah'ın evrene koyduğu ölçüyü bilen Müslüman evrendeki yasalara göre hareket ederek tevekkül yapmış olur. İradesini iyi yönde kullananlar emeğinin karşılığını bu dünyada da ahirette de tasta-
mam alacaktır. Kötüye kullananlar günah kazandığı gibi ahirette de sorumluluktan kaçamayacaklardır.

İbadet Esasları Nedir?

Kur'an'da ibadet esaslarından bahsedilir. Bazı ibadetler Kur'an'da ayrıntılı anlatılmaz. Bu ayrıntıları peygamberimizden öğreniriz. İslam'ın 5 temel ibadet esası vardır. Buna İslam'ın 5 şartı da denmektedir. Bunlar;

*Kelime-i şehadet

*Zekât

*Namaz

*Hac

*Oruç

1- Kelime-i Şahadet

“Eşhedü enla ilahe illallah ve eşhedü enne Muhammeden abduhu ve rasulühü” “Şahitlik ederim ki Allah’tan başka ilah yoktur. Yine şahitlik ederim ki Muhammed Allah’ın kulu ve elçisidir”

2- Namaz Kılmak

Sabah, Öğle, İkinci, Akşam ve Yatsı olmak üzere 5 vakit kılınması farz olan bir ibadettir. Allah Kur’an’da namaz kılmamızı şöyle emreder: “*Namazı dosdoğru kılın, zekâtı verin ve rükû edenlerle birlikte siz de rükû edin.*” (Bakara suresi 43. Ayet) Namaz Allah’a yapılan kulluğun biricik göstergesidir. “*Namaz dinin direğidir, onu terk eden dinini yıkmış olur*” buyuran peygamberimiz bu ibadetin önemini vurgulamıştır. “*Sana vahyedilen kitabı oku ve namazı kıl. Muhakkak ki namaz hayâsızlıktan ve kötülükten alıkoyar...*” (Ankebut suresi 45. ayet) buyuran Rabbimiz namazın insanı kötülüklerden de koruduğunu ifade etmektedir.

3- Oruç Tutmak

Ramazan ayı boyunca imsak vaktinden iftar vaktine kadar yeme, içme vb. ihtiyaçlardan uzak durarak yapılan ibadettir. Oruç insanın sabırlı olmasını sağlar. Aç kalan insanların ne yaşadıklarını tecrübe ettirerek empati duygusunu geliştirir. Bu yönüyle insanı diğerkâmlı yapar. Böylece Müslümanlara yardım etme bilinci verir.

4- Zekât Vermek

Zengin Müslümanlar üzerine farz olan mali bir ibadettir. Bu ibadet sayesinde kişi hem paylaşma duygusuyla huzuru yakalar hem de fakirlerin kalkınmasını sağlamış olur. Hem bireysel hem de toplumsal bir ibadettir. Bu konu 2. ünite de anlatılmıştır.

5- Hac'a Gitmek

Zengin ve sağlıklı Müslümanların ömründe bir defa yapması gereken farz bir ibadettir. Hac ibadetindeki bazı kavramların temel değerleri şöyledir:

İhram giyerek tüm insanların eşit olduğu vurgulanır.

Tavaf yaparak Müslümanların aynı düşünceyle hareket ettikleri anlatılır.

Vakfe yaparak mahşer anı prova edilir. Tüm insanların hesap vereceği şuuru hatırlanır.

Say yaparak tüm olumsuzluklara rağmen Hacer annemiz gibi elimizden gelen gayreti son noktasına kadar göstereceğimiz vurgulanır.

Şeytan taşıyarak kendi nefsimizi ve şeytanlarımızı taşlamış oluruz.

Kurban kesip etini fakirlerle paylaşarak yardımlaşma duygumuz gelişmiş olur.

Ahlak Esasları Nedir?

İslam dini insanların güzel ahlaklı olmasını öğretir. Konuyla ilgili Allah şöyle buyurur:

“Muhakkak ki Allah, adaleti, iyiliği, akrabaya yardım etmeyi emreder, çirkin işleri, fenalık ve azgınlığı da yasaklar. O, düşünüp tutasınız diye size öğüt veriyor.” (Nahl suresi 90. ayet)

“O takva sahipleri ki, bollukta da darlıkta da Allah için harcarlar; öfkelerini yutarlar ve insanları affederler. Allah da güzel davranışta bulunanları sever. Yine onlar ki, bir kötülük yaptıklarında, ya da kendilerine zulmettiklerinde Allah'ı hatırlayıp günahlarından dolayı hemen tevbe-istiğfar ederler. Zaten günahları Allah'tan başka kim bağışlayabilir ki! Bir de onlar, işledikleri kötülüklerde, bile bile ısrar etmezler.” (Ali İmran suresi 134-135. ayet)

Peygamberimiz de güzel ahlakla ilgili şöyle söyler:

“Ahlakınızı güzelleştiriniz.” “İslam güzel ahlak dinidir.”

“Ben güzel ahlaki tamamlamak üzere gönderildim.”

“İman etmedikçe cennete giremezsiniz. Birbirinizi sevmedikçe de gerçek anlamda iman etmiş olamazsınız.”

Muamelat Esasları Nedir?

Muamelat: İnsanların birbiriyle olan hukuki, idari, mâli, iktisadî ve beşeri münasebetleri düzenleyen hükümleri ifade eden fihhi bir terimdir.

Dinimizdeki bazı muamelat esasları şunlardır;

Aile Hukuku

İslâm hukukunda aileye ilişkin hükümler olan evlenme, boşanma, nafaka, velâyet, iddet, miras, nesep bu hükümler arasında sayılabilir.

Medeni Hukuk

İnsanlar arasındaki alışveriş, kiralama, trampa, rehin, kefâlet, ortaklık, borçlanma ve taahütte bulunma gibi ilişkileri düzenleyen ve hak sahibi olan herkesi korumayı amaç edinen prensiplerdir.

Ceza Hukuku

Bir insanın işleyeceği suçlar ve bunlara verilecek cezaları düzenleyen hukuktur. Ceza hükümleri; mal, can, ırz, nesep ve akli korumayı amaç edinir. Hırsızlık, yol kesme, içki kullanma gibi suçlar için ayet ve hadislerle belirlenen cezaya "had" denir. Kamu düzeninin sağlanması için koyacağı uyarma, dayak, sürgün ve hapis cezası gibi cezalara ise "ta'zîr" denir.

Sonuç olarak muamelât hükümleri, İslam'ın toplum hayatına ve pratiğe yönelik esaslarını ifade eder.

Kıssalar

Kelime anlamı hikâye etmek, anlatmak ve haber vermek manalarına gelen kıssa, terim olarak Kur'an-ı Kerim'deki geçmiş peygamberler ve kavimlerle ilgili ibret verici olaylara denir. Kur'an'da kıssalar hikâye olsun diye değil geçmiş insanların yaşadıkları iyi ya da kötü deneyimlerden ders çıkarmamız için verilmektedir. “Andolsun ki onların kıssalarında akıl sahipleri için ibret vardır...”

(Yusuf seresi 111. ayet)

Kur'an'da anlatılan kıssaları 3 gruba ayırabiliriz.

Ω Peygamberlerin kıssaları

*Hz. Nuh	*Hz. Hud	*Hz. İbrahim	*Hz. Yusuf
*Hz. Musa	*Hz. Davud	*Hz. Süleyman	*Hz. İsa vs.

Ω Peygamber olmayanların kıssaları

*Hz. Lokman	*Hz. Meryem
-------------	-------------

Ω Geçmiş toplumların kıssaları

*Ad kavmi	*Semud kavmi	*Medyen kavmi
-----------	--------------	---------------

Kur'an Kıssalarının Özellikleri Nelerdir?

- Ω Bazı kıssalar değişik ayrıntılarla tekrar tekrar anlatılır.
- Ω Kur'an kıssasının sadece konuyla ilgili olanı anlatır.
- Ω Konun ya başından ya ortasından ya da sonundan anlatır.
- Ω Kıssa sadece hikâyeleştirilmez arada dini sözler söylenir.
- Ω Kıssalar sürükleyici bir tarzda verilir.
- Ω Kıssada tasvirler canlı ve hareketlidir.
- Ω Kıssalar ders verici mahiyettedir.

5.3. KUR'AN-I KERİM'İN TEMEL ÖZELLİKLERİ

Kur'an İyiye, Doğruya, Güzele Yönlendirir, Kötülüklerden Sakındırır

“Muhakkak ki Allah, adaleti, iyiliği, akrabaya yardım etmeyi emreder, çirkin işleri, fenalık ve azgınlığı da yasaklar. O, düşünüp tutasınız diye size öğüt veriyor.” (Nahl suresi 90. ayet)

“Lokman, oğluna öğüt vererek: Biz insana, ana-ba-basına iyi davranmasını tavsiye etmişizdir... Yavrucuğum! Namazı kıl, iyiliği emret, kötülükten vazgeçirmeye çalış, başına gelenlere sabret. Doğrusu bunlar, azmedilmeye değer işlerdir.” (Lokman suresi 14 ve 17. ayet)

Kur'an Açıklar

“Bu (Kur'an), insanlar için bir açıklama, Allah'a karşı gelmekten sakınanlar için bir hidayet ve bir öğüttür.” (Ali İmran 138. ayet)

“...Biz kitapta hiçbir şeyi eksik bırakmadık...” (En'âm suresi 38. ayet)

Kur'an Yol Gösterir

Ω Kur'an insanın evrenle olan ilişkisine yol gösterir.

“İnsanların bizzat kendi işledikleri yüzünden karada ve denizde düzen bozuldu ki Allah yaptıklarının bir kısmını onlara tattırsın; belki de (tuttukları kötü yoldan) dönerler.” (Rum suresi 41. ayet)

Ω Kur'an insanın Allah ile olan ilişkisine yol gösterir.

“Biz insanı en güzel bir biçimde yarattık.” (Tin suresi 4. ayet)

Ω Kur'an Allah'ın evrenle olan ilişkisine yol gösterir.

“Biz her şeyi bir ölçüye göre yaratmıştır.” (Kamer suresi 49. ayet)

Ω Kur'an insanın insanla olan ilişkisine yol gösterir.

“...Anne-babaya iyilikle-davranmayı emretti...” (İsra suresi 23. ayet)

Kur'an İnsanı Aklını Kullanmaya ve Düşünmeye Yöneltilir

“Şüphesiz göklerin ve yerin yaratılmasında, gece ile gündüzün birbiri peşinden gelmesinde, insanlara fayda veren şeylerle yüklü olarak denizde yüzüp giden gemilerde, Allah'ın gökten indirip de ölü haldeki toprağı canlandırdığı suda, yeryüzünde her çeşit canlıyı yaymasında, rüzgârları ve yer ile gök arasında emre hazır bekleyen bulutları yönlendirmesinde düşünen bir toplum için (Allah'ın varlığını ve birliğini ispatlayan) birçok deliller vardır.” (Bakara suresi 164. ayet)

5.4. BİR PEYGAMBER TANİYORUM: HZ. NUH (AS)

- Ω Hz. Nuh (as) Kur'an'da adı geçen Ulu'l-azm peygamberlerdendir.
- Ω O'nun adını taşıyan Nuh Suresi de vardır. 28 ayettir.
- Ω Putperest bir kavme peygamber olarak gönderilmiştir.
- Ω Nuh suresi 1. “Şüphesiz biz Nuh'u, kavmine, 'Kendilerine elem dolu bir azap gelmeden önce kavmini uyar' diye peygamber olarak gönderdik.”
- Ω Nuh suresi 2. Nuh, şöyle dedi: "Ey kavmim! Şüphesiz, ben sizin için apaçık bir uyarıcıyım."
- Ω Nuh suresi 3,4. "Allah'a ibadet edin. O'na karşı gelmekten sakının ve bana itaat edin ki sizin günahlarınızı bağışlasın ve sizi belli bir vakte kadar ertelesin. Şüphesiz, Allah'ın belirlediği vakit gelince ertelenmez. Keşke bilseydiniz."
- Ω Nuh suresi 5. Nuh, şöyle dedi: "Ey Rabbim! Gerçekten ben kavmimi gece gündüz (imana) davet ettim."
- Ω Nuh suresi 6. Fakat benim davetim ancak onların kaçışını artırdı."

- Ω Nuh suresi 7. "Kuşkusuz sen onları bağışlayasın diye kendilerini her davet edişimde parmaklarını kulaklarına tıkadılar, elbiselerine bü-ründüler, inanmamakta direndiler ve büyük bir kibir gösterdiler."
- Ω Nuh suresi 8. "Sonra ben onları açık açık davet ettim."
- Ω Nuh suresi 9. "Sonra, onlarla hem açıktan açığa, hem de gizli gizli konuştum."
- Ω Nuh suresi 10. "Dedim ki: 'Rabbinizden bağışlama dileyin; çünkü O, çok bağışlayıcıdır.'
- Ω Nuh suresi 11. '(Bağışlama dileyin ki,) üzerinize gökten bol bol yağmur indirsin.'
- Ω Nuh suresi 12. 'Sizi mallarla, oğullarla desteklesin ve sizin için bahçeler var etsin, sizin için ırmaklar var etsin.'
- Ω Nuh suresi 13. 'Size ne oluyor da Allah için bir vakar (saygınlık, büyüklük) ummuyorsunuz?'
- Ω Nuh suresi 14. 'Hâlbuki O, sizi evrelerden geçirerek yaratmıştır.'
- Ω Nuh suresi 15. 'Görmediniz mi, Allah yedi göğü tabaka tabaka nasıl yaratmıştır?'
- Ω Nuh suresi 16. 'Onların içinde nasıl ayı, bir ışık, güneşi de bir kandil yapmıştır?'
- Ω Nuh suresi 17. 'Allah, sizi (babanız Âdem'i) yerden (bitki bitirir gibi) bitirdi (yarattı).'
- Ω Nuh suresi 18. 'Sonra sizi yine oraya döndürecek ve kesinlikle sizi (yeniden) çıkaracaktır.'
- Ω Nuh suresi 19,20. 'Allah, yeryüzünü sizin için bir sergi yapmıştır ki, oradaki geniş yollarda yürüyesiniz."

- Ω **Hud suresi 27. ayet** "... Biz seni sadece bizim gibi bir insan olarak görüyoruz. Sana alt tabakamızdan başkasının uyduğunu da görmüyoruz. Sizin bize karşı bir üstünlüğünüzü de kabul etmiyoruz, bilâkis sizin yalancı olduğunuz kanaatini taşıyoruz" dediler."
- Ω **Hud suresi 28.** "... Ey kavmim! Bir de şöyle düşünün: Ya benim, rabbimden gelmiş açık bir delilim varsa ve O kendi katından bana rahmet vermiş de siz bunu anlamamışsanız! ..."
- Ω **Hud suresi 29.** "... (Siz istiyorsunuz diye) ben iman edenleri kovacak değilim; onlar (imanları sayesinde) rablerine kavuşacaklardır. Fakat ben sizi bilgisizliğe gömülmüş bir topluluk olarak görüyorum."
- Ω **Hud suresi 31.** "Size, 'Allah'ın hazineleri benim yanımdadır' demiyorum, gaybı da bilmem, melek olduğumu da söylemiyorum..."
- Ω **Hud suresi 37.** "Bizim gözetimimiz altında ve öğrettiğimiz şekilde gemiyi yap, haktan sapanlar için bana başvuruda bulunma! Onlar boğulacaklar!"
- Ω **Nuh suresi 21.** Nuh, dedi ki: "Rabbim! Gerçekten onlar bana karşı geldiler, malı ve çocuğu ancak kendi hüsrânını artıran kimselere uydular."
- Ω **Nuh suresi 22.** "Bunlar da, çok büyük bir tuzak kurdular."
- Ω **Nuh suresi 23.** "Şöyle dediler: 'Sakın ilâhlarınızı bırakmayın. Hele hele Vedd'i, Süvâ'ı, Yeğûs'u, Ye'ûk'u ve Nesri hiç bırakmayın.'"
- Ω **Nuh suresi 24.** "Onlar gerçekten birçoklarını saptırdılar. (Rabbim!) Sen de bu zalimlerin sadece sapıklıklarını artır."

- Ω Nuh suresi 25. Hataları (küfür ve isyanları) yüzünden suda boğuldular ve cehenneme sokuldular da kendileri için Allah'tan başka yardımcılar bulamadılar.
- Ω Nuh suresi 26. Nuh, şöyle dedi: "Ey Rabbim! Kâfirlerden hiç kimseyi yeryüzünde bırakma!"
- Ω Nuh suresi 27. "Çünkü sen onları bırakırsan, kullarını saptırırlar; sadece ahlâksız ve kâfir kimseler yetiştirirler."
- Ω Nuh suresi 28. "Rabbim! Beni, ana babamı, iman etmiş olarak evime girenleri, iman eden erkekleri ve iman eden kadınları başla. Zalimlerin de ancak helâkini arttır."